



DUHOVNO KIVLTENTE

LA VIDA ESPIRITUAL

LETO XXXI,

JANUAR 1964



*Ljubljana — središče ljubljanske nadškofije in vse Slovenije,
naše prelepe domovine, v snežnem mesecu januarju*

Naslovna in zadnja stran — ovitek: Ivan Bukovec

Srečno novo leto!

Začenjamo novo leto. Za nas Slovence bo to že trindvajseto leto, ko je naša domovina izgubila svobodo. To izgubo plačujejo tisti doma s sužnostjo, mi zunaj z zdomstvom. To je tisto najtežje, kar leži nad nami. Trpka usoda, čim daljša tem trpkjša.

Ne gre samo za izgubo svobode ali doma. Gre za mnogo več. Gre za neizrabljene talente, ker jim ni bila dana možnost, da bi se udejstviili, gre za vrsto neuresničenih načrtov zaradi prevrnjenega reda. In v tej trpkosti je treba iti v samo bistvo človekovega bivanja za moč v te sive dni.

Prva velika resnica, tako življenjsko pomembna, je, da Bog ne gleda na zunanji okvir človekovga življenja, ampak na ljubezen, ki polni njegovo srce. Res je, tudi vse zunanje ima svoj smisel, zato je Bog to ustvaril. A vse naravno in zunanje je v takem nesorazmerju z nadnaravnim in božjim v človeku, da je možno reči, da gre Bogu le za ljubezen.

Calderón De La Barca je isto misel prikazal v svojem Velikem odru sveta. Različni igralci nastopajo v igri: kralj, lepota, bogataš, kmet, berač, otrok. Na koncu igre režiser nagradi najboljšega igralca. Ne tistega z najbolj blestečo vlogo, ampak tistega, ki je svojo vlogo, tudi če najbolj zaničevano, najboljše igral.

Ta ljubezen, ki bi naj je bilo človekovo srce vedno bolj polno, naj bi v vsem iskala Boga. Povsod naj bi odkrivala božje sledi, vse, čas, in prostor in srečanje s stvarmi in ljudmi, naj bi ji služilo za tesnejše združevanje z Bogom.

Druga velika misel je, da je za vsem dogajanjem Bog. Ne samo, da je Bog za fizičnimi zakoni, ker jih je on ustvaril, ampak povsod je osebno, z očetovsko ljubeznijo. Tudi trpljenje, da, tudi trpljenje, pa naj ima to ali ono obliko, je na dnu izraz božje volje: izraz izrecne božje volje, če ni vmes majhnosti in zlobe ljudi, izraz božjega pripuščanja, če je vmes človeška zloba.

Tako je tudi za sužnostjo doma božja dobrota in za našim zdomstvom tudi. Bog ne prepereči krivice, trpi jo, a jo uporablja za svoje višje načrte. Ne kakor kdor skuša na razvalinah postaviti novo zgradbo, ampak kot tisti, ki je že naprej videl vse in je tudi že naprej zloba ljudi tako vključil v svoje načrte, da mu je ta le priložnost za višje stvari.

Tu se je treba vzpeti do pravega vrednotenja vrednot, ker je le v tej luči mogoče vsaj delno razumeti božje nehanje. Bog uporablja naravno trpljenje predvsem za nadnaravno čiščenje in bogatenje duš.

Te dve misli za novo leto: misel o naši resnični veličini in zavest spremljajoče božje roke. Obe misli nam moreta prinesti srečo in blagoslov.

B. R.

Ako je človeško življenje z vsem svojim trpljenjem, stremljenjem in hrepenenjem ter delovanjem omejeno zgolj na ta svet in njegov čas, potem... Kaj potem?

ČLOVEK V ČASU IN VEČNOSTI

Sredi življenjskega nemira in stalne borbe za obstanek in napredek si resni ljudje vendar poiščejo čas za tiho razmišljanje o velikih življenjskih vprašanjih: Odkod smo? Kam gre naša pot? Kje in kakšen je naš končni cilj?

Eni vidijo ves smisel življenja zgolj v tostranskem svetu, drugi ga iščejo onstran groba. K tem se prištevamo mi, ki nas je Bog oblagodaryl z milostjo vere in v tej veri doživljamo in čutimo s svetim Avguštinom: „O Bog, zase si nas ustvaril in nemirno je naše srce, dokler v tebi ne počiva.“

Število zgolj tostransko usmerjenih ljudi je veliko in vedno narašča. Ob otvoritvi drugega zasedanja vesoljnega cerkvenega zbora je sveti oče Pavel VI. pretresen izjavil: „Neizmerno žalost nam povzroča, ko gledamo svet in smo priče tolikih bridkosti. Brezboštvo se polašča dela človeštva in medtem, ko znanost napreduje, zatemnuje poznanje Boga. Medtem ko napredek spopolnjuje človekova sredstva, njegovo srce pada v praznino, v žalost in obup.“

Ako je človeško življenje z vsem svojim trpljenjem, stremljenjem in hrepenenjem omejeno zgolj na ta svet in njegov čas, potem ljudem resnično ne preostaja drugega kot žalost in obup. Le misel na večni cilj more človeka vzdržati, da vztraja v življenjski borbi pogumen in poln upanja do konca.

Največja nesreča je za človeka pomanjkanje ali izguba vere v Boga in

posmrtno življenje; živa tozadevna vera pa je velika milost in moč.

V vrtincih časa

Kako razlagajo smisel človeškega življenja tisti, ki ga postavljajo le v nemirne in spremenljive tokove minljivega časa?

Svetovni nazori različnih verstev in filozofskih sistemov so v tem pogledu zelo raznoliki. Vsi sicer postavljajo človeštvu nek končni cilj, ali kljub navideznemu optimizmu izzvenijo v žalostno brezupnost.

Radi svojih vplivov na mnoga duhovna gibanja preteklih in sedanjih časov je zelo značilna indijska vera, ki v glavnem naslednje uči: Svet nima ne začetka ne konca. V vednem vrtenju se oblikuje in spreminja. V ta vrvež sveta je vržena človekova duša, obdana od krhke telesne snovi. Ko človek umrje, se njegova duša preseli v drugo bitje, bodisi v človeka, v žival, ali v rastlino. Odločilna za to so dobra ali slaba dejanja, ki jih je človek v življenju storil. To preseljevanje duše se konča šele tedaj, ko so vse njene slabosti izbrisane. Kdaj pa se bo to zgodilo? Morda enkrat v daljni, negotovi bodočnosti, ali tudi nikoli, zakaj preseljevanje človeških duš traja lahko tudi brez konca in kraja. Duša, ki doseže svoj končni cilj, stopi v nirvano, kjer je konec vsega minljivega in vse bolečine. V čem ta

končni mir obstoja, se ne ve. Pravijo, da presega vsako izkušnjo in vsak pojem. Vendar naj si ljudje, kljub majhnemu upanju, da ga kdaj dosežejo, za ta končni cilj prizadevajo.

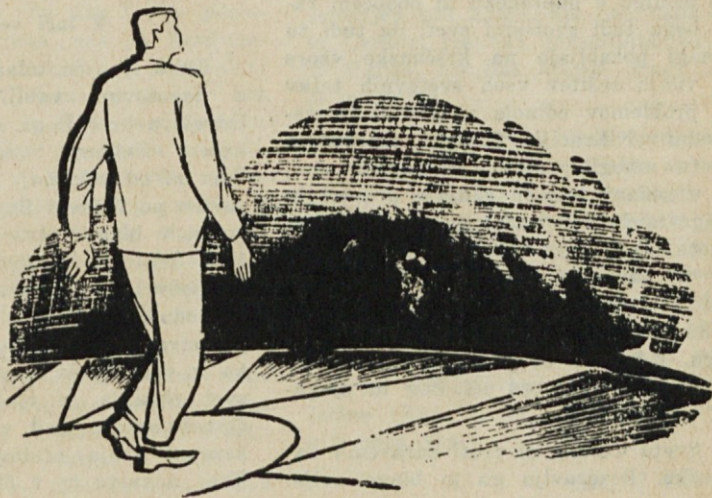
Kot vidimo ni v tej veri nobene trdne opore za človeško upanje in hrepenenje po sreči. Nikjer ni jasnega cilja, za katerem bi človek strmel in se enkrat v njem blaženo spočil. Vse je v gibanju, vse v vrtincih, vse se neprestano spreminja.

Komunistični nauk

Po svoje ima nekaj podobnega v sebi tudi komunistični nauk. V svojem bistvu je komunizem popolno brezboštvo, surovi materializem. Ali človek ni navadna žival, premišljuje, upa, hrepeni. Po čem naj hrepeni v komunistični družbi, ki ga z brezobzirno krutostjo vprega v svoj kolektivistični sistem? Po Marxu in Engelsu komunizem veruje v spremenjenje in izboljšanje sedanje človeške družbe in sveta v splošnem. Pred očmi množice vstaja zapeljiva

va podoba popolne človeške družbe, kjer ne bo več družabnih razredov in razlik, ne več postav, ne več državne sile, kjer bo vladala popolna enakost in svoboda. To bo resnični raj na zemlji, za katerega uresničitev se mora človeštvo žrtvovati. Dokler pa to stanje ni doseženo, so za njegovo uresničenje dovoljena vsa sredstva, tudi nasilje in strahovlada, tudi rop, požig in umor. Ne samo dovoljena so ta sredstva, ampak mnogokrat nujna in potrebna so za doseg cilja. Komunizem se zato nasilju in revoluciji ne odreče.

Pa prav v tem strašna zmeta komunizma, da obljublja človeško enakost in svobodo potem nasilja in usužnjevanja, ko vendar resnično svobodo more le svoboda roditi. Človek kot poedinec v komunizmu izginja, vse je le družba, kolektiv. Ne gre tu za srečo posameznika, ampak za nov družbeni red, v katerem je posamezni človek le neznamen, malo pomemben del. Uči pa tudi komunizem, da se v svetu vse razvija z neko nepremagljivo nujnostjo in za-



to veruje v svojo končno zmago in jo vedno znova napoveduje.

Za lačne in stradajoče ljudske množice je komunizem kakor fata morgana, slepljiv privid v puščavi življenja. V resnici pa je njegov nauk najhujša kriva vera vseh časov in strašna svetovna nevarnost. Kadar kdo pravi, da bo morda enkrat komunizem boljši od zapadnega kapitalizma, je to mogoče umeti le v tem smislu, da tedaj ne bo več brezbožen, materialističen in nasilen, ampak nov, na krščanski veri in moralni temelječ svetovni nazor. V sedanji obliki je komunizem v svojem bistvu skvarjen, je strahotna laž in prevara, ki lahko s svojimi tosranskimi obljubami mnoge sfanatizira, resnično osrečiti pa nikdar nikogar ne bo mogel. Brezbožniki nimajo ne miru ne veselja, govori Bog v svetem pismu. Psalmist pa poje: „Blagor ljudstvu, ki mu je Bog vladar“ (143, 15).

Mnoge bega

Komunistični nauk s svojo fanatično pridigo o napredek in bodočem raju bega tudi svobodni svet, da tudi tu mnogi pozabljajo na krščanske vzore in vidijo rešitev vseh svetovnih težav in problemov edinole v tehniki in nepredni civilizaciji. Tudi v svobodnem svetu mnogi postavljajo človekov cilj le v sedanji čas in sanjajo o sreči in blagostanju brez ozira na duhovne vrednote. Življenska izkušnja nas uči, da so te sanje prazne. Človeški rod bo zaživel boljše in lepše življenje, kadar bodo ljudje postali boljši po duhu in sreči. Kdaj pa bo do tega prišlo, ako se izgubljata izpred oči Bog in njegova postava?

Sveta Cerkev ni proti zdravemu napredku. Pozdravlja ga in blagoslavlja.

Vendar ne neha opozarjati človeštva, da popolne sreše na tem svetu ni mogoče doseči. Raj je bil samo enkrat na zemlji, pa ga je človek zapravil z grehom. In posledice tega greha, izvirnega in podedovanega, se od takrat čutijo v človeškem rodu in se bodo čutile do konca sveta. Sanje o novem raju so zato brez podlage, prava utopija. Vedno bo na svetu trpljenje, vedno bo razlika stanov in socialnih razredov. Sam Jezus napoveduje: „Reveže boste vedno imeli med seboj“ (Jan 12, 8).

Rešitev vseh problemov in težav in dosega popolne sreče je na tem svetu kljub vsemu človeškemu prizadevanju nemogoča. Zemlja je in ostane kraj izgnanstva, dolina solza. Popolna sreča čaka vernega človeka šele na drugem svetu. In samo s pogledom in z vero v onstranski svet, z vero v Boga, sodnika in plačnika, more človek zadovoljivo razložiti smisel tostranskega življenja. Lepo izpove to protestanski teolog Kierkegard: „Le v Bogu najde človek samega sebe; kdor izgubi Boga, izgubi tudi samega sebe.“

V luči večnosti

Kako lepa in tolažilna je v primeri z negotovim, vabljivim hrepenenjem človeštva brez Boga resnica v svetu in našem življenju, razodeta po Bogu. Svet ni od vekomaj, ampak je bil ustvarjen po večnem Bogu, v njegovo slavo in v blagor stvarjem. V ta svet je Bog Stvarnik postavil človeka, da si ga podvrže in vsem stvarjem na zemlji gospoduje (1 Moz 1, 15). Bog sam, ki je ustvaril svet, je ustvaril tudi človeka in vodi usodo enega in drugega. On svet ohranja in vlada, On čuje nad človeštvom in nad vsakim posameznikom s svojo očetovsko previdnostjo. Vse na svetu in v človeškem življenju

se vrši pod božjim pogledom in po božji volji, ali vsaj z njenim dopuščanjem. Bog, ki je dal svetu in človeštvu začetek, je določil tudi njen konec, ki bo prišel takrat, kot ga je Bog predvidel. Tu ni nobenega govora o večnem kroženju in vračanju sveta in o neskončnih selitvah duš, kar v bistvu ni nič drugega kot večno umiranje. Glede tega je že sveti Avguštín dejal: „Ne vem, ali si je mogoče misliti strašnejšo stvar, kot to mnenje.“

Kakor je Bog v resnici absolutni gospodar in vladar sveta, je vendar po njem tudi človek pritegnjen k oblikovanju svetovne zgodovine. Bog določa vsakemu gotov delokrog in vsak je glede svojih nalog Bogu odgovoren. Vsako človeško dejanje, dobro ali slabo ima svoj vpliv na splošnost. Odgovoren vsak zase, je odgovoren tudi za vesoljnost, vsak po meri naloge, ki mu je določena.

V tej odgovornosti pa človek ni prepuščen samemu sebi. Bog ga podpira s svojo milostjo, ki nam jo je vsem Kristus zaslužil s svojo odrešilno smrtjo na križu. Če nas težijo posledice izvirnega greha, nas pa Kristusova milost dviga in krepi. V sveti Cerkvi, ki jo je Kristus ustanovil kot učiteljico, mater in vodnico človeštva, nam je božja milost shranjena v svetih zakramentih in v daritvi svete maše. Po molitvi se neskončni Bog sklanja k naši revščini in nemoči, da nam pomaga v naših duševnih in telesnih potrebah. Na ene in druge je mislil Kristus v svoji dobroti, ko nam je zložil Očenaš.

V Kristusu, Zveličarju sveta, imamo vsi ljudje svojega prvorojenega brata, v njegovi deviški Materi Mariji pa svojo predobro duhovno Mater.

Angeli božji so naši varuhi, ki nas

spremljajo po zemeljskih potih. Svetniki božji so naši bratje in sestre, ki so že dosegli svoj večni cilj in zdaj pred božjim prestolom prosijo za nas, da bi ga dosegli tudi mi,

Bratje in sestre, ki so odšli pred nami v večnost z znamenjem vere, pa še niso dokončno plačali božji pravici vsega dolga svojih grehov, se očiščujejo v vicah, ali le začasno. Večno zveličanje jim je zagotovljeno. V vicah trpeči prejemaajo našo pomoč, pa tudi sami Boga za nas prosijo.

+

Taka je podoba, ki jo o svetu in našem življenju razkriva naša vera. Vse v njej je pomirjujoče, tolažljivo, dvigajoče. Kakor je majhno in često na videz malo pomembno naše življenje na zemlji, je vendar v luči večnosti nad vse važno in veliko. Naše poklicno delo, naše veselje in naše trpljenje — vse ima svoj pomen in svoj cilj. Misel na onstranski svet, na poslednje reči, človeka drži v mejah razumnosti, poštenosti in zvestobe. V večnost je usmerjen naš korak, tja nas vabi Sveta Cerkev, tja nas spremljata Kristus in Marija, tja nas kličejo dragi bratje in sestre.

Če se brezvercem kljub vsem materialnim dobrinam in uspehom srce pogreza v praznino, žalost in obup, smo verni ljudje pri vseh težavah in bridkosti življenja otroci sonca, polni notranjega miru in tolažbe in veselega upanja, da enkrat pridemo v nebeški dom, kjer bo sam dobri Bog obrisal vse solze z naših oči in smrti ne bo več, ne več žalovanja ne vpitja ne bolečine (Raz 21, 4). Le tja naj hrpe nijo srca vsa.

Alojzij Košmerlj



Kdaj je bil Jezus rojen?

Popolnoma gotov podatek za datum Jezusovega rojstva je dejstvo, da je bil rojen pred smrtjo Heroda Velikega, torej pred koncem marca in začetkom aprila l. 750 po rimskem štetju, to je l. 4 pred Kristusom, po našem štetju, ker je dokazano, da je Herod umrl v tistih dneh. A koliko časa pred Herodovo smrtjo se je rodil Jezus? S pomočjo raznih dokazov moremo določiti do neke meje datum pred l. 750 po rimskem štetju.

Prvi dokaz nam nudi Herodov ukaz, ko je dal ubiti vse dečke, ki so bili rojeni v Betlehemu dve leti sem (Mt. 2,16), ker je menil, da bo med temi gotovo tudi Jezus: torej je bil rojen veliko manj kot dve leti pred tem ukazom, saj moremo po pravici sklepati, da je Herod določil precej ohlapno mejo, ker je hotel biti gotov, da bo dosegel svoj cilj. Toda teh dveh let ne smemo šteti od Herodove smrti, ampak od obiska Treh kraljev, ki so dali Herodu podlago za račun. Na drugi strani pa so Trije kralji našli Heroda še v Jeruzalemu (Mt. 2,1); vemo pa, da se je stari bolni kralj dal prenesti v toplo Jeriho, ko se mu je zdravje poslabšalo, in je tam tudi umrl: po pravici smemo trditi, da so ga pripeljali pozimi na koncu l. 749 po r. š., ko je pritisnil prvi mraz, t. j. štiri mesece pred njegovo smrtjo.

Dogodki so si torej takole sledili: Jezusovo rojstvo; prihod Treh kraljev v Jeruzalem; ukaz za pokolj dveletnih dečkov; Herodov odhod v Jeriho;

Herodova smrt. Za časovno povezavo obeh skrajnih točk — Jezusovo rojstvo in Herodova smrt — moremo računati dve leti, ki jih je določil Herod (a ne pozabimo, da je ta mera zelo ohlapna), zraven pa moramo dodati še one štiri mesece, ki smo jih pravkar določili. Drugi odstavek je doba med prihodom Treh kraljev in Herodovim odhodom v Jeriho, a o tem ne vemo nič točnega. Tretji dostavek je doba med Jezusovim rojstvom in prihodom Treh kraljev; o tem času vemo le, da ni mogel trajati manj kot 40 dni očiščevanja (Lk 2, 22), kajti Jožef gotovo ne bi izpostavil Jezusa veliki nevarnosti v Jeruzalemu, če bi bil tam že izdan ukaz za pokolj; vendar je bila morda ta doba veliko daljša.

Če gremo torej po tej poti od Herodove smrti nazaj, moremo zaključiti, da presežek dveh let, ki ga je ukazal Herod, izenači v taki meri štiri mesece in obe meddobji, ki smo ju pravkar omenili, da nam še ostane nekaj časa. Jezus je bil torej verjetno rojen nekaj manj kot dve leti pred Herodovo smrtjo, zato na koncu leta 748 po rimskem štetju ali l. 6 pred našim štetjem.

Drugi dokaz za datum Jezusovega rojstva bi moglo biti Kvirinovo ljudsko štetje, ki je Jožefa in Marijo napotilo v Betlehem, a to vprašanje je precej zamotano. Jožef Flavij pravi, da je bilo l. 6 do 7 pred našim štetjem, kar se sklada s prejšnjim dokazom.

Mnogi učenjaki so iskali nadalje nove dokaze na podlagi astronomskih podatkov. Skušali so namreč dognati, ali ni bila morda zvezda, ki se je prikazala Trem kraljem, kakšen izredni zvezdni utrinek. Že slavni Kepler je menil, da je bila zvezda konjunkcija Jupitra s Saturnom l. 747 po r. š. ali l. 7 po našem; za njim so drugi vse do danes videli v njej Halleyev komet ali druge utrinke, ki so padli na zemljo v tistih časih. Pri vseh teh poizkusih moremo ceniti le dober namen in nič drugega, ker so si izbrali čisto napačno pot: dovolj je, da za hip preletimo podrobnosti evangeljske pripovedi (Mt 2, 2, 9, 10), pa bomo razumeli, da hoče opisati povsem čudežen pojav, ki ga na noben način ne moremo sključiti med stalne zakone naravnega, čeprav redkega utrinka.

Mnogi so skušali tudi določiti, če že ne dan, vsaj letni čas, v katerem je bil Jezus rojen; a tudi ti poizkusi so jalovi. Okoliščina, da so v noči Jezusovega rojstva pastirji čuli na prostem in varovali črede (Lk. 2, 8), ne dokazuje, da je bil takrat mili letni čas, morda pomlad, kakor so sklepali nekateri: dognano je, da so črede, zlasti v južni Palestini, kjer je Betlehem, lahko na prostem tudi v zimskih nočeh brez posebnih sitnosti.

Ricciotti-Vodeb

Drugi vatikanski koncil more ob koncu leta 1963 v vsej svetlobi pokazati jasnost zamisli sv. očeta, ki je sklical koncil, da bi položil temelj fronti, ki more edina zajeti ves svet pod skupnim programom

CERKEV OB ČASU KONCILA

Ko se je začel II. Vatikanski koncil, so mnogi pisali in izjavili, da je papež Janez XXIII odprl nova obzorja Cerkv; začel novo dobo v življenju katoliške Cerkve. Na čelu Cerkve je bil papež, ki je dolgo dobo preživel v službi cerkvene diplomacije, ko je bil med drugo svetovno vojno nemški svet tako usodno postavljen v ospredje sveta, je bil na čelu cerkve papež Pij XII, ki je bil dolga leta nuncij v Nemčiji in je dobro poznal razmere v Nemčiji ter popolnoma obvladal nemščino. V letih, ko se je ruski svet postavil v tolikšno luč in osredje, je imela Cerkev na čelu papeža Janeza XXIII, ki je dolgo vrsto let prebil v diplomatski službi v Carigradu in Sofiji; postal je velik prijatelj Slovanov in vzhodnih narodov, uvedel dobo zблиžanja med Cerkvama vzhoda in zahoda. Sklical je koncil, ki naj bi na široko odprl vrata Cerkve; vernike Cerkve je pozval, da naj izprosijo obilno pomoč pri delu za zблиžanje med vsemi kristjani.

RAZLIČNI ODMEVI

Mnogi so bili skeptični; celo med cerkvenimi dostojanstveniki in vodilnimi osebnostmi so se čuli glasovi, ki so skušali ugovarjati, svarili so pred pre-nagljimi koraki; bolj optimistični so svarili pred pretiranim optimizmom.

Oboji so imeli dovolj razlogov zato, da so priporočali modro opreznost. Cerkev je doživela preveč udarcev. šla

skozi premnogo izkušenj, da bi mogla tvegati prenašel korak. Sprožila je akcijo, ki mora zajeti ves svet — in ta ji je bil do še pred kratkim nasproten; zavračal njen vpliv, oviral izvajanje njenih nalog na širši svetovni ravni.

Ko se je zaključal I. Vatikanski koncil, so se morali koncilski očetje naglo raziti. Italijanske čete so namreč zasedle Rim, prestolnico cerkvene države, papež Pij IX. je postal jetnik v Vatikanu. Vztrajal je kot tak med zidovi Vatikana do svoje smrti, prstovoljni jetnik Vatikana je bil njegov naslednik Pij X. in papež Pij XI. je tudi bil vse dotlej, dokler ni bila v letu 1929 podpisana med Italijo in Vatikanom pogodba, ki je ustanovila Vatikansko državo in priznala papeža kot suverena tudi svetne oblasti.

Cerkev se ni borila samo proti sovražnemu razpoloženju Italije. Ves svet je bil zajet v načela pozitivizma in laicizma, proti Cerkv; kot javni oblasti so bili zlasti vladni krogi v Franciji; tudi v bivši veliki katoliški avstroogrski monarhiji ni bilo drugače, saj je na konklavu v letu 1903 zastopnik avstrijske vladarske hiše vložil svoj veto proti izvolitvi kardinala Rampolle za papeža. Papež v Vatikanu je bil res „Jetnik“, ki se je moral braniti sovražnikov, pa tudi tistih, ki so se radi nazivali njegovi prijatelji, ko so hoteli vpliv Cerkve izrabljati v političnem smislu, n. pr. v diplomatskem nasprotju proti

Franciji in veliki antanti pred prvo svetovno vojno.

DOBA BENEDIKTA XV.

Dasi je imela cerkev po I. Vatikan-
skem koncilu toliko slabih izkušenj v
stikih z glavnimi svetovnimi vesilami,
je med prvo svetovno vojno storila vse,
da bi olajšala trpljenje vsega človešt-
va, da bi služila vsem narodom enako.
Ko so vojni dogodki dosegli višek in je
bil izhod iz krize ne slepem tiru, je
papež Benedikt XV pozval vojskujoče
se države, da naj se odločijo za skupna
pogajanja, za konec sovražnosti. Pre-
dlagal je, da naj bi bil sklenjeni mir
izraz napora vseh, sad miroljubnosti
vseh v enaki meri; naj bi ne bilo po
vojni ne poražencev, ne zmagovalcev.
Obe stranki sta predlog odklonili, an-
tanta je zahtevala, da se mora vojna
zaključiti z brezpogojno predajo Nem-
čije in Avstrije ter njenih zaveznikov.
Vojska se je potem zaključila z „dik-
tiranim mirom“, ki se nikdar ni zasid-
ral v srca poražencev kot mir pravice;
mir sklenjen v Versailles l. 1919, je
bil vir zla, ki je prineslo dvajset let
pozneje drugo svetovno vojno. Benedikt
XV je s svojim predlogom doživel raz-
očaranje, a ni odnehal: hotel je, da bi
Cerkev pomagala pri miru in pri mi-
rovnih ustanovah, ki naj bi se ustano-
vile po vojni. Predlagal je, da bi bil
Vatikan povabljen na mirovno konfe-
renco, vključen v Zvezo narodov. Fran-
cija bi sicer bila pripravljena ugoditi
želji, proti je bila Italija, ki je odgovo-
rila, da ne more biti Vatikan skupno
z njo za isto mizo, dokler ni urejeno
„rimsko vprašanje“ (dokler Cerkev ne
prizna pravilnosti italijanske zaplembe
cerkvene države v letu 1870).

POD PIJEM XII.

Poteklo je skoraj četrto stoletja in
vsemu svetu so bili znani napor Pija



*Kristus se je rodil. Prinesel je svetu
srečo in mir. Te sreče in tega miru
želi v letu Gosopodovem 1964 vsem
rojakom po svetu: v Sloveniji, na
Primorskem in Koroškem in po Za-
padni Evropi, v Kanadi in v ZDA, v
Argentini, Čilu, Braziliji in Vene-
zueli, v Avstraliji in povsod*

„Duhovno življenje“

XII. za mir, za organizacijo lepega sožitja med narodi, za utrditev pravnega reda po vojski. Ko je bil blizu konec vojne, se je papež Pij XII. obrnil na Roosevelta, da naj pri svojih zaveznikih, zlasti pri Stalinu posreduje, da bi bil Vatikan povabljen na mirovno konferenco, da bi Cerkev mogla potrditi s svojim sodelovanjem, kar je učila zlasti v božičnih poslanicah sv. očeta v vseh letih vojskovanja. Stalin je cinično vprašal: „Koliko divizij pa ima sv. oče...“ in ameriška vlada ni znala primerno odgovoriti. Cerkev je ostala izven vseh mednarodnih dogovorov, ki so zaključevali eno največjih katastrof svetovne zgodovine. Izgledalo je, kakor da Cerkev ne sme obravnavati javnih zadev na širši, svetovni ravni.

NAŠA DOBA

Koncilsko zasedanje poteka že drugo leto. Kako zelo se je spremenil mednarodni položaj Cerkve v teh kratkih dvanajst mesecih. Nekje je bilo zapisano, da je papež Janez XXIII. s sklicanjem koncila, spremenil obličje sveta, preobrnil svetovno razpoloženje: svet je zadihal z drugimi plučmi...

Cerkev so hoteli vkleniti v verige vatikanskega ujetništva; svet bi se moral navaditi na vtis, da Cerkev životari samo v cerkvah, zakristijah.

Koncil je vse to spremenil. Na koncilskih zasedanjih niso samo katoliški cerkveni očetje, prišli so zastopniki skoraj vseh krščanskih cerkva. Iz vrst lankov se je nekoč dvigal val nasprotovanja proti Cerkvi — danes so na koncilu prvič v zgodovini tudi zastopniki laikov. Delo Cerkve občudujejo vsa druga verstva, pri cerkvi so diplomatsko zastopane tudi muslimanske in poganjske države. Mednarodni ugled Cerkve je tolik, da je dvignjena res na čelo vsega sveta.

Ko se je zaključevala druga svetovna vojna, je Truman, takratni predsednik ZDA vzkliknil, da je treba preprečiti novo vojno s tem, da se ustanovi „One world — enoten svet“; samo tako bi bilo mogoče preprečiti novo vojno nevarnost, izogniti se tretji svetovni vojni.

Bili so mnogi, ki so trdili, da bosta atomska in jedrna energija prisilili državnike, vojskovodje, da se bodo odločili za uresničitev enotnega sveta, ki bo živel v miru, pravem sožitju med narodi. Naraščanje oboroževanja, atomskega in jedrnega, dokazuje, kako daleč smo še od tega ideala.

Med tem pa zajema ves svet največja nevarnost, ko se vedno bolj širi moč ruskega in kitajskega komunizma, ki sicer korakata po različnih potih, a imata isti cilj: izvedbo svetovne revolucije na vsem svetu. Svet diplomacije in politike proti tej nevarnosti ne more zgraditi enotne svetovne fronte; preveč je prepadov med koristmi in načrti posameznih narodov in njihovih odgovornih državnikov.

II. Vatikanski koncil more ob koncu leta 1963 v vsej svetlobi pokazati jasnost zamisli sv. očeta Janeza XXIII., ki je sklical koncil, da bi položil temelj fronti, ki more edina zajeti ves svet pod skupnim programom: krščanstvo naj po božji Milosti zablesti v tolikšni edinosti in povezanosti, da bo dovolj trdna in močna opora vsemu človeštvu proti največji fronti, ki je že zvarjena in pripravljala človeštvu novo, še hujšo katastrofo. Grade se temelji, ki so globoki in zanesljivi, ker so zastavljeni v globino človeških src, v vsebino nauka Cerkve.

Āuāa Ĵurĉec

Kaj pravite?

1. „Čast učiteljeva zahteva, da bodi danes bel in jutri črn, kakor ukaže gospodar. Nadalje se zahteva, da imej glavo na voljnem konopcu, zato da se lahko s pridom priklanja na vse štiri strani; in tudi zahteva, da bodi koleno ne od kosti, temveč od testa, zašto da klekne sredi ceste v blato, če je prilika in ukaz. In naposled še zahteva, da imej učitelj zakljenjena usta, ključ od ključavnice pa obešen na šolske duri.“ (Ivan Cankar, Hlapci).

2. Ko prebira človek razne revije in časopise iz Ljubljane, mu prihaja na misel ta Cankarjeva ironija. Koliko hlapčevanja! Srečuješ imena, ki so vendar včasih na naši strani nekaj pomenila, danes so se prodala onim. Vetrogončiči. Srečuješ ljudi, ki so vedno hodili po robu, ki so bili včasih tako glasni proti vsakemu „usužnjevanju“ in tako zelo za „svobodni razvoj človekove osebnosti“, danes se človeku smilijo: izgubili so ves ponos in hvalijo in hvalisajo sistem, ki hoče od vseh ljudi glavo na voljnem konopcu, koleno od testa in zakljenjena usta. Človek razume, da vsakdo ni rojen za mučenca in da se marsikdo s krvavečim srcem in iz groznega strahu pred ponovno ječo udinja rdečim. A je ogromna razdalja med tem zadnjim ravnanjem in med hvaljenjem sistema, ki je potisnil Cerkev v zakristije in ji sedaj od časa do časa vrže nekaj drobtin kot pesek v oči.

3. Hvala Bogu, da je tudi drugih, kremenitih značajev precej. Slišal sem o materi, ki ni hotela po dovoljenju za v Avstrijo, da bi tam po osemnajstih letih videla svojega sina, ker ji je pod čast prositi količkaj ljudi, ki se jih drži kri. Ali o duhovniku, ki se kljub temu, da je bil že nešteto krat v zaporu, ne boji povedati resnice s prižnice. In o umetniku, ki bi veliko pomenil s svojim talentom v svobodi: sedaj molči, ker noče delati po navodilih tistih na vladi.

4. V svetem pismu najdemo prototip kremenitega značaja v Janezu Krstniku. Farizejem in saducejem je rekel: „Gadjá zalega, kdo vas je zago-tovil, da ubežite prihodnji jezi?“ In Herodu Antipi, ki je živel s Herodiado, ženo svojega brata Filipa: „Ni ti je dovoljeno imeti.“ To izjavo je plačal z glavo. A prav o njem je rekel Jezus besede kot o nikomur drugem: „Kaj ste šli gledat v puščavo? Trst, ki ga veter maje?... Človeka, oblečenega v meh-ka oblačila?... Preroka? Da, povem vam, več ko preroka... Med rojenimi od žena ni vstal nobeden večji ko Janez Krstnik.“

O kateri od gornjih dveh skupin ljudi bi Kristus danes govoril te besede?
Kaj pravite?

B. R.

Kršćanstvo ne obsoja ne lepote, ne elegance v obleki, opozarja pa na meje dovoljenosti, ki jih tudi modi postavljajo višji moralni zakoni. Najvišje v človeku pač ni telo in skrb zanj. Več kot telo je duša, kateri mora tudi telo služiti na poti k Bogu...

Moda in morala

Obleka opravlja v človekovem življenju trojno nalogo. Najprej mu varuje telesno zdravje pred škodo, ki mu grozi od podnebja, vremenskih nepravil in podobnih zunanjih faktorjev. Drugič pa obleko zahteva tudi čut sramežljivosti. Stvarnik je namreč položil v človekovo naravo nagnjenje, ki ima za nalogo braniti skrivnost telesnosti pred vsakim radovednim in poželjivim pogledom — dal mu je čut sramežljivosti. Brani naj pred onečaščenjem in zlorabo zlasti tiste telesne sile, ki služijo vzniku novega življenja. Tretji namen obleke pa je, da doprinese svoj delež k lepoti človekove zunanosti in tako nekako povzdigne celotno človekovo osebnost. „Obleka naredi človeka“, govori pregovor, v katerem je gotovo nekaj resnice. Lepa in okusna, pa hkrati preprosta obleka je navadno znak lepe, urejene notranjosti, med tem ko zane-marjena zunanost redno razodeva prav takšno notranjost.

Trije nameni obleke

Ti trije nameni obleke so v tesnem medsebojnem odnosu, iz česar sledi, da mora človek pri izbiri obleke hkrati upoštevati vse tri. V nasprotnem primeru se lahko zgodi, da npr. obleka, ki ustreza vsem življenjskim zahtevam, hkrati težko žali čut sramežljivosti in morda povrh še lepotni vidik. Če so ti vidiki med seboj tesno povezani, pa

seveda še ni rečeno, da so si po vrednosti enaki. Vidik, ki ga je treba pri izbiri obleke v vsakem primeru in nujno upoštevati, je namreč vidik — to se pravi obleka mora biti vedno dostojna, spodobna, takšna da ne rani čuta sramežljivosti. Redno bo takšna obleka mogla zadostiti hkrati tudi ostalima dvema namenoma: zdravstvenemu in lepotnemu. A tudi če bi se kdaj izjemo ma to ne dalo, bomo morali v takem primeru moralnemu vidiku na ljubo žrtvovati, če treba, oba ostala namena obleke! Pa o tem še pozneje.

Ko govorimo o modi, mislimo na tretji namen obleke, namreč olepšati človekovo zunanost in s tem dati celotni njegovi osebnosti večjo veljavo in poudarek. Potreba po obleki, pod tem posebnim vidikom korenini globoko v človekovi naravi. V vsakem človeku živi namreč posebno prirojeno nagnjenje, da bi ugajal, sebi in drugim, a zlasti drugim. To nagnjenje ni izključna lastnost nežnega spola. Tudi moški hoče vzbuditi pozornost svoje okolice, a to zlasti s tistim, s čemer se že po naravi razlikuje in, recimo, odlikuje pred žensko: z umom, močno voljo in morda tudi s telesno močjo. Ženska pa hoče ugajati predvsem s sebi svojskimi prednostmi, zlasti s svojo prikupno, očarljivo zunanostjo. Tako je uredil Bog in je zato dobro. Hotel je s tem olepšati življenje, hkrati pa je postavil ta človekov gon v službo razmnoževanja člo-

veškega rodu. Moški in ženska na podlagi teh razlik iščeta medsebojno dopolnjevanje v skupnem življenju, kjer naj se po Stvarnikovi zamisli poraja novo življenje.

Moda je torej prav tista panoga človeške dejavnosti, ki stoji v službi tega tretjega namena obleke. Moda išče potov in možnosti, kako z novimi kroji, barvami, liki in podobami narediti obleko za kar se da učinkovito sredstvo, ki z njo poudari telesno lepoto in tako vsemu človeku da večji čar in privlačnost. Govorimo predvsem o ženski modi, ker le-ta mnogo bolj kot moška skuša ugajati kot že rečeno, zlasti s svojo prikupno zunanostjo.

Moda se je posplošila

Moda je bila v prejšnjih časih privilegij visokih bogatih slojev. Navadni ljudje so se oblačili sicer okusno, a hkrati preprosto in ceneno. Za visoko modo ni bilo ne denarja ne smisla. Danes pa se je moda posplošila; zajela je srednje in celo nizke ljudske sloje. Razlog bo pač v silnem razmahu oblačilne industrije, ki izdeluje na tekočem traku in zato sorazmerno poceni obleko tudi po zadnji modi — kar so včasih z velikimi stroški opravljale redke modne krojaške delavnice po svetu.

Ta vdor mode med široke ljudske sloje je pa ustvaril tudi velik moralni problem. Ne da bi ga v prejšnjih časih



Bariloče privabijo številne rojake v poletnih mesecih

ne bilo, a bil je kot morda skoro izključna zadeva dvorov in visoke družbe. Danes pa je problem moralnosti in nemoralnosti morda postal problem ceste, problem, ki zadeva večino ljudi.

Moda — skrb, kako z obleko narediti človekovo zunanost čimbolj prikupno, sama po sebi še ni nekaj slabega. Saj je to prizadevanje le poskus s človeškim delom posnemati to, kar je ostalemu božjemu stvarstvu po naravi dano. S kakšno lepoto in čarom je odel Bog rastlinski in živalski svet, in celo neživo naravo! Kristusove besede, da se Salomon ni v vsem svojem sijaju tako oblačil kot navadna poljska lilija, smemo naobrtni na vse stvarstvo. Če pa smemo občudovati to božje delo, zakaj ga ne bi smeli poskušati posnemati — s „stvaritvami“ mode!

Morala mora voditi tudi modo

Toda zakoni mode niso edini in najvišji zakoni. Tudi moda se mora enako kot vsaka druga človeška dejavnost pokoriti višjim, moralnim zakonom. Vse v življenju mora namreč končno služiti človeku na njegovi poti k zadnjemu cilju, Bogu. Kar mu ne služi, ali ga celo odvrta od tega cilja, je npravno slabo in zato nima pravice do obstoja. Zato tudi moda, ki se ne meni za moralne zakone ali jih celo krši nima pravice do življenja, pa naj gre za še tako, za še tako genialen, zadnji model pariške mode. Morala mora voditi tudi modo.

Ko bi imela obleka za namen samo vnanjo človekovo lepoto, potem ne bi bilo težave. A obleka mora biti tudi v službi npravne čistosti, ki varuje telo pred oskrunjenjem. Znano pa je in vsi čutimo, da je padla človeška narava prav v tej točki najbolj ranjena. Kdo torej ne vidi, v kako tesni in nujni zvezi sta moda in morala, upravičeno teženje po lepi zunanosti in nevarnost za greh in

pohujšanje? To nagnjenje človeške narave k zlorabi mode v nemoralne namene je bilo tudi razlog, da so nabožni pisatelji in govorniki prejšnjih stoletij tako ostro nastopali proti modi. Iz tega pa bi napačno sklepali, da je krščanstvo absolutno nasprotno pametni skrbi za telesno lepoto in njen zunanji izraz. Kdor bi to trdil, ta pozablja na besede apostola Pavla: „Žene naj se zaljšajo z dostojno obleko, s sramežljivo stjo in skromnostjo“ (1 Tim 2, 9).

Krščanski moralni nauk mode načelno ne zavrača in obsoja. Krščanstvo človeško telo ceni ne le kot najlepše delo vidnega stvarstva, temveč še mnogo bolj kot tempelj Svetega Duha, ki je namenjeno, da nekoč z dušo vred uživa srečo v Bogu. Zato ne more biti proti ničemer, kar v skladu z npravnimi zakoni skuša poudariti in povzdigniti njega lepoto. A krščanstvo pozna tudi drugo stran človeške telesnosti, vé za velike nevarnosti, ki duši grozijo prav od telesa. Zato upravičeno ne néha opozarjati na nevarnosti mode. Ne dá se tajiti, da je v svetu danes poleg spodobne še več nespodobne mode, ki je vzrok težkega pohujšanja in brezštevlnih grehov. Nevarnost nespodobne mode še povečuje okoliščina, da se ta za svojo propagando poslužuje silnih sredstev moderne tehnike: tiska, kina, televizije, po katerih doseže dostop do širokega občinstva.

V čem je težava?

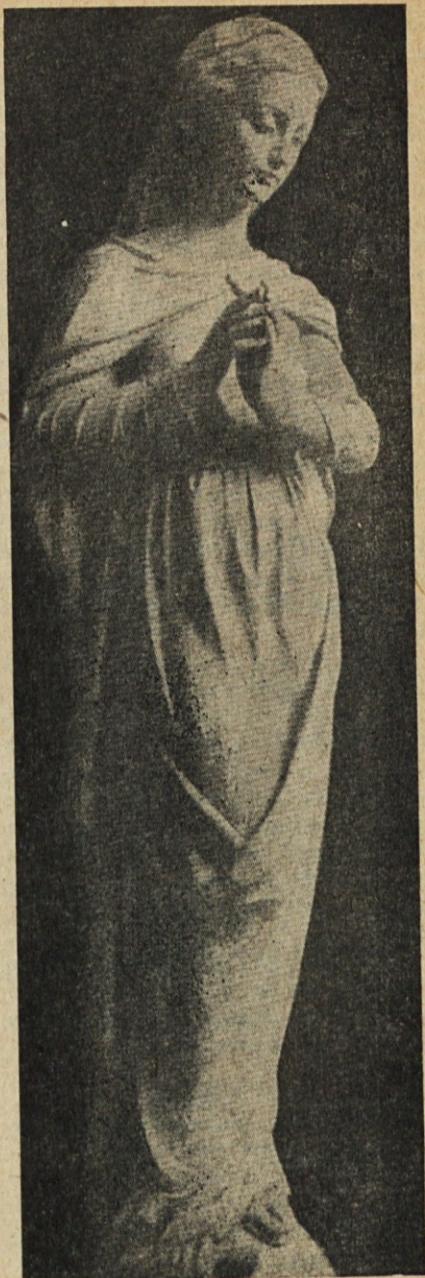
Da mora krščanska morala nespodobno modo, torej modo, ki pohujšuje in zavaja v greh, odklanjati in obsojati, je jasno. To, kar v praktičnem vsakdanjem življenju ni vedno tako jasno, je, kje je meja med spodobnim in nespodobnim v modi. Razlog je v tem, ker moralna presoja določene mode zavisi od različnih faktorjev (npr. od krajev-

nih in časovnih razmer, od okoliščin, namena, oseb ipd.), ki lahko bistveno vplivajo na sodbo. En zgled: obleka, ki je na javnem kopališču spodobna, bo skrajno nespodobna na cesti v mestu! S tem pa zopet ni rečeno, da si v konkretnem primeru ni mogoče ustvariti moralne sodbe o posamični modi. To si bo moral pač ustvariti vsakdo sam, vodila ga bosta pa pri tem dva pripomočka. Prvi bo njegov lastni čut sramežljivosti. Ta prirojeni čut ga bo nekako nagonsko poučil, katera moda je resnično v službi povzdiga osebnosti, katera pa nasprotno bolj ali manj prikrito hoče vzbujati le nizke strasti. Drug pripomoček pa bo splošno in absolutno veljavno moralno pravilo, ki se glasi: težko grešna je moda, ki je ob upoštevanju vseh okoliščin za normalne ljudi bližnja priložnost za smrtni greh. Bližnja priložnost za smrtni greh je pa priložnost, v kateri ljudje vedno tudi dejansko padejo v tisti greh. S tema dvema pripomočkoma bo moralno zrelemu človeku mogoče razločiti spodobno in nespodobno modo.

Dodajmo k tem izvajanjem še nekaj misli, ki nam pri vprašanju o odnosu mode do morale morejo biti v pomoč.

Čut sramežljivosti

Za ohranitev naravne čistosti je izredno važen neskrunjen čut sramežljivosti. Saj je njegova naloga prav ta, da odvrne od duše vsako še tako majhno in daljno nevarnost za нравno čistost. Če se je sovražniku posrečilo oslabiti ali celó uničiti ta čut sramežljivosti v človeku, potem bo zlahka uničil tudi samo krepost čistosti, ker je pač ostala brez obrambe. Če je danes tako ogrožena нравna čistost toliko ljudi, ali ne prihaja to od tod, ker izvaja moderno življenje takorekoč



frontalen napad na sramežljivost — na vseh poljih, z vsemi mogočimi sredstvi. Tudi z modo! Ne mislim tu na težko nespodobno modo, zakaj ta ubija ne le čut sramežljivosti, temveč pomeni direkten napad na čistost samo. Mislim na bolj ali manj neprimerno modo, katere učinek je počasno pa gotovo otopenje sramežljivosti. Mnogi „napredni“ starši npr. oblačijo svoje nedorasle hčerke po zadnji modi: neskončno kratka krilca, gole roke! Ne moremo reči, da gre tu ravno za težko pohujšanje. Neizogibna posledica pa je, da otroku slabi čut sramežljivosti, ki mu je v življenju tako potreben. Če takšne hčerke pozneje pripravijo svojim staršem kakšno neprijetno presenečenje ali ne bodo tega vsaj delno krivi oni sami! Starši imajo zato težko dolžnost, da svoje otroke vzgajajo k sramežljivosti in odvrtaajo od njih vse, kar bi jim ta čut slabilo.

Mnoge ženske se zgovarjajo, češ saj nimam nobenega slabega namena, če se nekoliko prosteje oblačim. Morda res —toda obleka je pohujšljiva brez ozira na to, ali si jo je kdo nadel z dobrim ali slabim namenom. Pohujšuje obleka ne namen. Imeti slab namen z obleko je greh, pa četudi je ta obleka sama na sebi še tako dostojna. Nasprotno pa noben dober namen ne opraviči od greha, če je obleka nespodobna. Sv. Frančišek Sal. je ženskam, ki so se izgovarjale, da z nedostojno obleko nič hudega ne mislijo, odgovorjal: pa zato hudič misli namesto vas!

Nekaj primerov

Za nedvomno nedostojno modo je smatrati zlasti obleko z globoko vratno izrezo; enako pretesno se prilagajoče in prezko obleko, ki izzivalno opozarja na telesno obliko; obleko iz tankega, napol prozornega blaga, ki je navadno

nesramnejša kot sama golota; prekratko in morda hkrati še prav ozko krilo, ki ne zakrije niti kolen, zlasti še če se temu pridenejo še neprimerna drža pri sedenju in stoji; do ramen gole roke in podobno. Ni treba omenjati, da so kostumi plesalk in plesalcev na modernih plesih in baletih pogosto težko nespodobni. Enako je soditi o tkzv. večerni damski toaleti, kadar se razkazuje v javnih prostorih. Takšna in podobna moda predstavlja za ljudi na splošno resno nevarnost za greh..

Običaj, kateremu da se je težko upreti — kot se večkrat navaja v opravičilo —, ne opravičuje nespodobne mode. Potem pa izkušnja tudi uči, da moda tiranizira pač tiste, ki v to tiranijo slepo verjamejo. V resnici je ravno obratno, da namreč uživa veliko spoštovanje pri resnih in poštenih ljudeh prav ženska, ki se zna pretiranim in nezdravim zahtevam mode upreti. Sicer pa tudi, kako da prav npravno propadli ali vsaj manjvredni ljudje delajo zakone mode? Ali ne delno tudi zato, ker je mnogo krščanskih žena, ki sicer neprimerno modo v srcu odklanjajo, a se ji iz praznih človeških ozirov kljub temu podvržejo in ji tako olajšajo nadaljni obstoj.

Da ima Cerkev pravico izdajati določbe o tem, kakšna bodi ženska obleka v cerkvi, je pač razumljivo. Prav tako je lahko razumeti, da smo tem določbam dolžni strogo pokorščino. Bližina evharističnega Kristusa in prejemanje ter opravljanje nasvetejših skrivnosti naše vere zahteva, da se iz bogoslužnih prostorov izključijo vse, kar bi moglo kakorkoli žaliti čut sramežljivosti in dostojnosti.

Moralni nauk o modi je načelno jasen. Moda ni nekaj moralno slabega, dokler ostaja v mejah moralnih zakonov.

Alojzij Kukovica, S. J.

Zanimivosti

Iz Washingtona prihajajo novice o vedno popolnejših dognanjih o „jeziku“ živali, ki sloni na oddajanju posebnih vonjev. Mnogo vrst mrčesa, pa tudi druge živali kot sesalci in ribe „se pogovarjajo“ po tem kemičnem jeziku.

Verjetno metulji vonjajo na največjo daljavo. Samci vrste „Aretias Selene“ zavonjajo samicice na enajst kilometrov.

Metulji imajo tudi to lastnost, da spreminjajo barvo svojih kril po okolju, v katerem živijo. Celo posnemajo ali kopirajo barve drugih živali, včasih takih, ki nekaterim pticam ne diše, zato da se na ta način pred njimi branijo.

Kako vedo ptice smer in daljavo pri svojem preseljevanju na jug? Ugotovili so, da imajo nekako notranjo biološko uro, ki je v zvezi z nebesnimi znamenji: soncem, luno in zvezdami. Tako morejo potovati brez zemljevida in kompasa čez Atlantik.

Radar je ena največjih novih iznajdb. Človek more z njim poslušati bližanje letal ali ladij. Netopirji imajo že tisočletja podobne instrumente, s katerimi se morejo orientirati v temi: ta jih opozarja na ovire in morejo v popolni temi leteti brez vsake nevarnosti, da bi se zaleteli.

Nekatere ribe se zato, da morejo „videti“ v temi, obdajo z električnim poljem. Tako morejo zaznati natančno tuje predmete okoli sebe.

Čebele, ki so šle raziskovat, kje je kaj medu, se vrnejo v panj in s posebnim gibanjem obvestijo natančno svoje sestre o smeri, daljavi in medu v novih krajih. Ti ritmični gibi ali plesi prihajajo od čebel, ki raziskujejo, do tistih v panju po posebni občutljivosti za polarizacijo sončne luči. Čebele zarišejo vrsto osmic v vsakem primeru in hitrost, s katero zarišejo osmico v zrak, pove čebelam, ki sprejemajo sporočilo, razdaljo rož. Nagnjenost osmice nad svojo osjo pove smer: na 800 metrov se morejo zmotiti za dve stopinji. S pomočjo mrtve čebele so znanstveniki sporočili ostalim čebelam o nekih rožah, ki so jih one potem takoj obiskale.

O ribah so ugotovili, da so zgovornejše, ko sonce zaide. Mogoče bi s časom uporabljati poznanje ribjega jezika za bogatejši ribolov.

Kako je svet poln božjih sledi!

Ya, Madrid

Zakon ni samo neko versko dejanje, ki posveti človeško dejanje, je v dušo položena klica ki nekako sili zakonca, da povzdigneta v nadnaravno sfero svoje zakonsko življenje...

ZAKON -- SREDSTVO v POSVEČENJA



Zakon kot naravna ustanova, zveza med možem in ženo, je star kot človek. Je zahteva človeške narave po božji volji ob stvarjenju. „Plodita se in napolnita zemljo.“ (1 Mojz. 1, 18). Zakon kot zakrament je Jezusova ustanova. On je podvignil naravno zvezo med možem in ženo v zakrament, v nekaj posvečenega. Vendar moramo dati prav Leclercq, ki v svojem delu o krščanskem zakonu trdi, da je polna zavest zakramentalnega značaja svetega zakona ena pridobitev Cerkve v dvajsetem stoletju. (Jacques Leclercq: *Le mariage chrétien* — v španskem prevodu pri Patmosu N^o 4 str. 119) Dobiti polno zavest hoče reči, doumeti mesto, ki ga zavzema kakšna stvar v našem življenju, v vesolstvu. Polno doumeti kako resnico pomeni, odkriti mesto, ki ga ta resnica zavzema v sklopu celotne resnice in praktične posledice, ki iz tega izvirajo. Že v apostolskih časih znana

resnica, da je zakon zakrament, je bila dejansko kot zakopana v zavesti Cerkve. Le nekatere posameznosti so prišle na dan. V sodobnosti pa prihaja na dan vsa polnost resnice.

Zakramenti so po samem Jezusu postavljena sredstva za razvoj božjega življenja v nas. Predvsem to, in končno v gotovem smislu samo to. Se pravi sredstvo za svetost. Potemtakem je sveti zakon v krščanstvu predvsem sredstvo posvečevanja. Vse ostale točke krščanskega zakona so drugotnega pomena. To ne pomeni, da ne obstojajo, da niso važne, vendar posvečenje nadkrili vse.

Osnovo je določil Bog

Za pravo razumevanje krščanskega zakona, moramo najprej poznati njegovo krščansko stran, ki je ista. To je

določil Bog sam v raju. „Plodita se in napolnita semljo.“ (1. Mojz. 1, 18). Osnovno postavo zakona je izrazil Bog. „Zaradi tega bo zapustil mož očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta eno telo.“ (1. Mojz. 2, 24; Mt 19, 5). Oblika tega pa je pogodba med dvema, pogodba posebne vrste, ker ima Bog pri njej svoje posebno mesto. Zato bi bila potrebna njegova privolitev, če bi zakon hotela združiti. (G. in A. Schnep Noviazgi Matrimonio Familia str. 28-29). Pogodba med enim možem in eno ženo, s katero si medsebojno izročata večno in izključno pravico za dejanja, ki služijo spočetju novega življenja. To je torej prvi namen zakona po božji volji: spočetje, rojstvo in vzgoja otrok. Drugi pa je, medsebojna pomoč proti poželenju mesa. Krščanstvo je to naravno stran sprejelo, pa jo očistilo in posvetilo. Je torej večna zveza moža in žene z namenom ustanoviti družino. Tudi v krščanstvu. Samo da v krščanstvu naravnega dela ni mogoče ločiti od nadnaravnega. V krščanstvu je veljaven, resničen zakon samo zakrament, ki podeli stanovcema posebne stanovske milosti za izpolnjevanje teh namenov. Izven zakramenta za kristjana ni zakona. Žal, da radi površnega poznanja krščanstva velik del kristjanov ne doume veličine zakona. Nič posebnega to ni, dasi je dejstvo žalostno, da večina kristjanov vidi zakrament samo kot nek privesek za zakon, nek blagoslov, ki da neke božje pomoči.

Prav malo pa pomislijo, da je sredstvo za njihovo svetost, za svetost zakoncev. (Leclercq o. c. 126). Razumejo, da ne more biti prav približati se n. pr. obhajilni mizi brez globoke vere in duhovne priprave. Pri sklepanju zakona pa le redki pomislijo, da tudi tu veljajo podobne zahteve. Čeprav so kristja-

ni in zato nočejo priti navzkriž z cerkvenimi predpisi in se cerkveno poročajo, dejansko mislijo le na naravno stran zakona in skušajo najti v njem srečo in nič drugega. Hvala Bogu, da v našem stoletju to gre na bolje. Tudi naša razpravljanja letos o zakonu hočejo k temu vsaj nekaj pripomoži. To pa tudi zato, ker je zakon za večino redno sredstvo svetosti, posvečevanja.

Po odrešenju se božje življenje, milost, katere postane kristjan deležen, razširi na celega človeka in skuša prepojiti celo njegovo bit, dušo in telo, razum in voljo, tako da moremo reči brez pretiravanja, da ga poboži. V nobeni krščanski ustanovi ta prepojitve človeka z božjimi milostmi ni tako vidna kot v zakonu. Zakrament svetega zakona je božji žig v dušah zakoncev, ne samo da poboži na splošno njuno življenje, ampak predvsem njuno zvezo, njuno zakonsko življenje. Božja stvarnost zakramenta svetega zakona ustvari med njima vez edinosti, ki presega vse, kar bi narava mogla storiti. Ni samo neko versko dejanje, ki posveti človeško dejanje, je v dušo položena klica, ki prinaša koristi skozi vso dobo zakonskega življenja, ki nekako sili zakonce, da povzdigneta v nadnaravno sfero svoje zakonsko življenje. Je neka dovzetnost za svetost po samem Bogu položena v njuni duši na dan njunega zakona.

Tretji činitelj

V zakramentu svetega zakona vstopi v gotovem smislu Bog kot tretji činitelj te zakonske intimnosti. Zakonec sta združena z Bogom in v Bogu. Zato ga brez božjega privoljenja ne moreta razvezati. „Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči.“ (Mt 19, 7). Krščanski zakon je zato povsem podoben narav-

nemu in je obenem nekaj čisto drugega. Zakonca sta sprejeta v neko božje podjetje, čeprav je na zunaj vse človeško. Zato doumeta prav skrivnost krščanskega zakona mož in žena, ki ne prosita Boga samo, da naj blagoslovi njuno zvezo, ampak se stalno trudita vneljati v svojo zvezo Boga. In to je najgloblji smisel zakramenta. V polni zavesti dalekosežnosti božjega učlovečenja skušata vsa svoja človeška dejanja postaviti v službo Bogu in najti Boga v teh človeških, v nadnaravo povzdignjenih vrednotah. Razumevata kratko, da je zakrament zakona izpolnjevanje božje volje. (Leclercq o. c. 1. pogl.)

Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo in da dosežejo gotovo mero svetosti. Nekateri v duhovniškem ali redovniškem poklicu. Velika večina pa v zakonskem življenju. Če smo dejali, da je zakon za večino ljudi pot do svetosti, bi to moglo privedsti do sodbe, da je po božji volji določen za vse, ki niso poklicani v duhovniški ali redovniški stan. Pa to sklepanje ni pravilno, je daleč od resnice. Ne smemo pozabiti, da je tudi za zakonski stan potreben poklic. Vsak poklic je nek klic, vabilo k posebni obliki življenja za doseg svetosti. Le kdor je poklican, bo mogel doseči ta najvažnejši cilj. Če pa si izbere stan, za katerega ni bil poklican, mora računati z zelo resnimi neuspehi, da ne rečemo naravnost s polomom. Tako more postati dober duhovnik, samo tisti, ki ga je Bog za to poklical, če pa ni bil poklican, bo lahko v veliko breme samemu sebi in pohujšanje ljudstva. Podobno si more ustvariti srečen dom dvojica, ki je bila za to od Boga poklicana. Če pa za zakonski stan ni imela poklica, bo verjetno našla preje vica, če ne naravnost pekel kot pa zemeljski raj.

So poklici, ki jih je lahko pozneje spremeniti, če se izkaže, da je bila izbira zgrešena. N. pr. dekle, ki študira za učiteljico, pa pozneje spozna, da ni za to, lahko poizkusi kaj drugega. Podobno fant, ki je izbral študij prava, ker za kaj posebnega ni imel poklica, more brez težav prebrati. Svet se radi tega ne bo podrl. V duhovniškem poklicu pa kaj takega ni mogoče. Prav tako pa tudi v zakonu ne. Če sta se zakonca zmotila in nista prav izbrala, nimata nobenih možnosti za spremembo. Če nista imela zavesti, da je tudi za zakon potreben poklic in dejansko za to življenje nista bila poklicana, ali vsaj eden od njiju ne, morata ceo življenje trpeti težke posledice te zmote. Zakaj po svobodni sklenitvi zakona, nista več dva ampak eno telo. Kar pa je Bog združil, tega naj človek ne loči. (Mt 19, 6-7). Da do takih žalostnih primerov pride, je v glavnem iskati vzrokov prav v tem, da prav mnogi premalo, ali pa sploh nič ne pomislijo, da je tudi za zakon potreben božji poklic. Pa to ne le enega od njih, npr. moža, ali samo žene, ampak obeh. Če nista bila za to poklicana, je nesreča skoraj nujna. Tu ni vprašanje, ali bom rešil, posvetil svojo dušo, ampak se bova rešila oba, ali pa oba pogubila. Mož bo dosegal Boga po svoji ženi in žena po svojem možu, ne vsak sam brez ozira na drugega (Schnepf. o. c. str. 25).

Sredstvo svetosti

Duhovnik doseže svoje posvečenje, svojo svetost z molitvijo brevirja, s sveto mašo, z delom v spovednici, z vodstvom duš, s svojimi žrtvami za vernike, ki so mu izročeni. Zakonca pa bosta dosegla svojo svetost z družinsko molitvijo, pa tudi s katerokoli stvarjo,

ki jo bosta storila skupno. Samo da vse to delata v skladu z božjo voljo. Vse dolžnosti, ki jima nalaga vzdrževanje doma, vzreja in vzgoja otrok, zakonsko življenje samo. Vse to s pravim namenom storjeno vodi k njuni svetosti. Če prav pomislimo, je končno za zakonski poklic potreben vse bolj jasen klic božji, kot za marsikateri drug poklic. Res je, da sta duhovniški in redovniški poklic bolj vzvišena kot zakonski, pa to noče reči, da bi bil ta nekaj nizkega, v katerem ne bi bilo mogoče doseči resnične svetosti.

Vse to morata resno pretehtati in premisliti mladenič in mladenka, preden se odločita za zakonski stan. Če nista za to poklicana, bosta onesrečila sebe in sodruga. Težka odgovornost. V naših časih je potrebno to pomisliti še s posebno resnostjo, ker je vedno več ljudi, ki so se pripravili za samostojne poklice, kot npr. profesorji, zdravniki, pravniki itd., posebno, če so te osebe ženskega spola. Samo po sebi ti poklici tudi pri dekletu ne izključujejo možnosti dobre soproge in matere. Vendar nevarnost obstoja, in je vredno resnega posveta in razmišljanja, dokler je čas. Gotovo pa bi bilo zgrešeno, poročiti se, ker je taka splošna navada, ali ker ima vsaj doslej poročena žena tudi v samostojnih poklicih lažje stališče, kot pa ga imajo samske. Ne pozabi, nepoklicani ali nepoklicana naj ne prestopita zakonskega praga. Odgovornost je le prevelika. V takem slučaju zakon ne bo mogel biti sredstvo posvečenja, kljub vsem blagoslovom, ker bo sklenjen proti božjim načrtom.

Za vsak poklic so potrebne posebne lastnosti, tako seveda tudi za zakonski poklic. Katere so te lastnosti in kako jih je mogoče spoznati, pa nameravamo spregovoriti prihodnjič.

Boris Koman



ZA KAJ BOMO TA MESEC MOLILI?

Splošni molitveni namen:

Združeno prizadevanje za krščansko edinost. — Molimo, da bi vsi kristjani nadaljevali z molitvijo in delom za zedinjenje!

Misijonski molitveni namen:

Oznanjevanje evangelija med budisti. — Molimo, da bi bilo oznanjevanje evangelija med budisti svobodno!

Molitvena zveza za slovensko domovino:

Povezava z Bogom in s Petrovim sedežem. — Molimo, da bi v letu 1964 Slovenci ostali zvesti Bogu in svetemu očetu, ki je vidni krmar svete Cerkve in pravi naslednik apostola Petra!

Nasilna smrt Johna F. Kennedyja, predsednika ZDA, je ves svet močno pretresla. Eni so poveličevali njegovo odločnost, drugi voljo do čela, tretji sposobnost vladanja. Nas pa zanima: ali je bil John Kennedy res katoliški državnik. Preberite in presodite!

DRŽAVNIK

I. LIK VZORNEGA OBLASTNIKA

1. Naravne sposobnosti, ki jih mora imeti vsak vladar:

● Poklic: ta je sicer vsakomur potreben, a še prav posebno tistemu, ki prevzame nase težko nalogo vladanja države.

● Duševna uravnovešenost — oblast nad samim seboj: kako naj pravilno vlada druge, kdor sam sebe ne more obvladati?

● Razsodnost: za pravilno razločevanje in ocenjevanje dobrega in zla; za mirno presojo raznih težav in vprašanj.

● Modrost: da si zna ustvariti pravilno sodbo o položaju države; da zna in hoče podeljevati javne službe samo le res sposobnim, ne glede na osebe.

● Dobrota: da ni prezek, preoster v odbijanju prošelj: da zna opozoriti mirno, brez preprirov; da zna odpustiti in pozabiti, kadar je to na mestu; da zna navduševati, priznavati in odobravati delo drugih; da ima smisel za malenkosti posameznikov; da zna biti zapupen, dostopen, domače iskren in topel.

● Doslednost: pri zahtevanju izvrševanja dolžnosti; pri nalaganju kazni; pri že predhodnem preprečevanju prestopkov zakonov; pri gradbi in utrjevanju mirnega sožitja med državljani.

2. Kreposti, ki si jih mora oblastnik pridobiti in vršiti:

● Razumnost, ki vključuje: spomin na preteklost: na uspehe in poraze;

jasen pogled na sedanost; kaj je dobrega in kaj slabega; koristnega oz. škodljivega državi; dovzetnost, dostopnost: da zna upoštevati nasvete in predloge modrih in izkušenih ljudi; iznajdljivost: da zna sam rešiti hitro in zanesljivo najprej zadeve; treznost, preudarnost: da zna mirno in premišljeno razmotati manj nujna, a bolj zapletena in važna vprašanja; previdnost: da zna pravilno urejati sredstva za doseg skupne blaginje; razgledanost, široko obzorje: da zna pri vladanju upoštevati vse okoliščine, vzroke in razloge; odločnost: moška, premišljena, ki se nikdar ne sprevrže v zalelost, nestanovitnost, trmoglavost, nepremišljenost v besedah in dejanjih; zunanji nastop: jasen in odločen v zahtevah, a zmeraj na vljuden način; načelno nepopustljiv, a to šele tedaj, ko mu zdrava pamet in splošen čut odkrijeta zlato sredino in pokazeta, da ima prav.

● Pravičnost: menjalna: ureja njegove odnose kot posameznika do posameznikov; legalna: narekuje vladi skrb za skupno blaginjo; razdelilna: da nepristransko podeljuje službe, nagrade, kazni; družbena: da ima odprto srce za pomoč posameznikom.

● Velikodušnost: da se ne zadovolji s polovičarskim vladanjem. Stremeti mora za čim večjim razvojem in duhovno veličino države; velikodušno srce je že samo po sebi dobro, plemenito,

ne hlasta za ploskanjem in odobravanjem; vsem želi dobro, zato: zna poslušati; nič ga ne vznemirja; povsod uspe, a ne z nasiljem, marveč zaradi svoje notranje veličine in plemenitega, iskreno dobrega nastopa.

● Širokopoteznost v zunanjih dejavnih: upravičena je njegova težnja po čim večjem tudi zunanjem izboljšanju države; to željo lahko uresniči z zgradbo muzejev, z ustanavljanjem univerz, knjižnic in z drugimi javnimi deli...

3. Dolžnosti vladarja:

● Pospeševati skupno blaginjo: s smotrnim vodstvom narodnega gospodarstva in s pomočjo zasebnim družbam; podpirati versko, нравstveno in kulturno prizadevanje državljanov; skrbeti za dobro posameznikov.

● Izvrševati kreposti, ki so potrebne vsakemu dobremu vladarju, med katerimi je na prvem mestu čut osebne odgovornosti.

● Tudi kot oblastnik živeti iz vere in po veri, biti mora: vzoren v izpolnjevanju osebnih verskih dolžnosti; neoporečen v zasebnem in javnem življenju; ogledalo, kjer se jasno zrcalijo izpolnjeni zakoni.

II. ZNAKI SLABEGA IN DOBREGA VLADANJA:

1. Vlada je slaba:

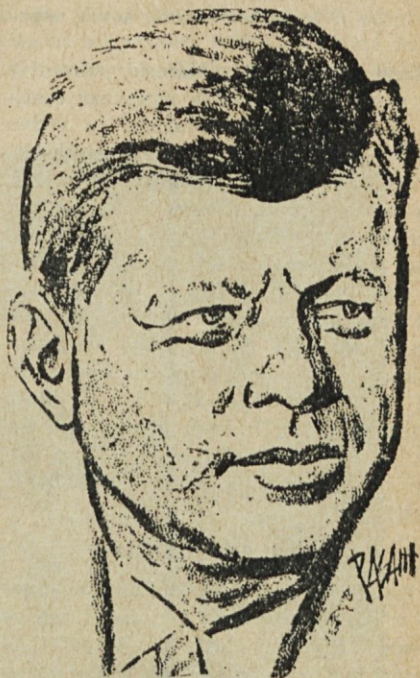
če hoče predvsem in samo vladati; če posega v vse zasebne vzpodbude in zadeve; če ne opozarja na napake iz človeških ali osebnih ozirov; če brez razloga, ali celo zlohотно spreminja smer vladanja proti pravilnemu splošnemu mnenju; če na vsak korak izdaja ostre, nesmiselne odredbe in kazni; če v državi vlada utemeljeno nezadovolj-

stvo, grozeča gospodarska nestalnost in politični nered.

2. Vlada je dobra:

če je človekoljubna; če med prebivalstvom na splošno vlada zadovoljstvo; če podložniki oblast iskreno spoštujejo in ljubijo; če dovoli, pravilno umeto, popolno svobodo govora, tiska, zborovanja in drugega delovanja; če more zagotoviti mir in pravo sožitje; če v državi vsi in z veseljem delajo, vedoč, da ne bodo s strani vlade prevarani in izrabljeni; če je oblastnik skupaj z ostalo vlado res podoba božje dobrote in oblasti.

J. R.



*John Fitzgerald Kennedy —
prvi katoliški predsednik ZDA*

Mladina je up in skrb naše emigracije in našega naroda. Up, ker upamo, da bo ona prevzela našo krščansko in slovensko dediščino. Skrb, ker so pred cilji silne ovire, do katerih peljejo le jasna pota.

Pota slovenske mladine

Vsak praznik mladine je praznik vsega občestva. Vsako slavje našega mlajšega rodu je veselje vse naše skupnosti.

Dokaz življenja je to. Sila, ki v nas še ni pošla, se uveljavlja in daje sado-ve ali vsaj cvete. Mladost je v skupnosti pomlad, ki je vedno cvetoča in vri-ska in se ji hoče novih poti, novih uspe-hov.

Zato si more ob mladinski prireditvi vsa slovenska ideološka skupnost čestit-tati, da se v njej nadaljuje in vedno nanovo poraja tista volja do življenja, ki nas je vodila čez mejo in čez morje. Vsa ta naša mala Slovenija, ki na tem delu sveta krčevito brani svoj obstoj in si prizadeva, da ohrani in popleme-niti svoj duhovni obstoj, bo ob njej pre-jela novega zagona, novega upanja. Kdo si upa reči, da ideološke emigraci-je ni več; kdo je upravičen obupavati nad našo bodočnostjo? Vi, ki danes slavite svoj dan, ki vam je življenje pe-sem in smeh, moč in pogum, živo kli-čete: Ni nas konec in še dolgo bomo živeli!

Stalno prizadevanje

Ko si torej vsi čestitamo, da ima-mo v vas poročstvo za bodočnost, pa se moramo tudi zavedati, da je potrebno neprestano prizadevanje za čim globlje-ga duha in čim popolnejše oblike so-žitja in sodelovanja. Močna življenjska sila, ki se v nas tako očitno javlja,

mora biti speljana v struge in jezove tako, da bo njena izraba čim popolnej-ša. Živega toka ne sme zmanjševati no-bena ovira; ne sme pa se tudi ne od-vajati v mrtve stranske rokave, ki bi se končavali v nerodovitnem puščavskem pesku ali v gnilem močvirju. Prav ta-ko bi bilo napačno in proti namenu, če bi se posamezni tokovi ne hoteli zlivati v en sam velik tok za skupni namen ali če bi si celo motili tek in smoter.

Zato je prav, da si danes postavite nekaj smernic, ki bodo vodile vašo skupna prizadevanja.

Ko človek hodi po ulicah velemesta in opazuje njegovo življenje, ima mo-čan občutek, da so vsi milijoni njegovih prebivalcev ničeve številke, peščena zr-na, ki skupaj sicer pomenijo velik kup, a med seboj nimajo globljih odnosov. Vsak poedinec se peha samo za svojo usodo in so mu odnosi do drugih preveč umerjeni le po merilu lastnih koristi in neugodnosti. Skupnost, celo domovi-na, jim je skoraj le ideja, ki ji ne ve-do resnične vsebine. Odtod potem vse gospodarske, socialne, politične in mor-alne krize, ki jih naša okolica doživ-lja in čutimo njihove posledice.

Ta duh, ki okoli nas žal prevladuje, ne sme zastrupljati vaših medsebojnih odnosov. Če odklanjamo kolektivistične-ga duha, ki je nasilno zajel našo do-movino, v katerem naj postane človek brezdušno kolesce velikega mehanizma

družbe, pa ne bomo sprejemali že preživle miselnosti skrajnega individualizma, ki proglašala neomejeno samorast. Prava pot bo tista, po kateri bo vsakdo mogel uveljaviti v vsej polnosti svojo osebnost, a se bodo vse posamezne osebnosti strnile v močno silo, ki bo vedela, kaj je njen smoter, in ne bo slepo orodje v rokah umetnih sistemov in nemožnih utopij. Vaše organizacije in odseki naj bodo zgled tesne strnjenosti. Če boste našli pravo soglasje nad svobodo poedinca in podrejanjem skupnim ciljem, boste našli odmev v vseh in dosegli veselo sodelovanje.

Načrtnost

Naj se ne zdi odveč, če spomnimo dalje na važnost načrtnosti. Vsako človeško delo, vsaka človeška tvorba mora biti načrtna. Že za človeka poedinca

ni prav, če živi iz dneva v dan. Družina raste in se razvija vsaj s kako splošno mislijo o bodočnosti, proti kateri gre po začrtani poti. Državna vodstva delajo po političnih in gospodarskih načrtih za večjo blaginjo skupnosti in posameznikov. Koliko bolj očiten je šele pomen načrtnega dela v organizacijah in ustanovah zasebnega značaja, ki imajo določno opredeljene cilje. Res je pomemben zdrav čut, intuicija in okretnost; brez tega ne gre, posebno ne v naših razmerah, v katerih moramo veliko improvizirati, iskati trenutnih rešitev. Nima mo tradicije skupnih posegov v široki svet, kot jo imajo kolonialni narodi.

Vendar je morda pri nas premalo premišljenega načrtovanja. Priznajmo tudi, da je mladinskim organizacijam načrtnost še posebej važna. Mladina se v delo vrže z navdušenjem, torej po ču-



Nastop otrok iz šolskega tečaja na Pristavi v Moronu ob desetletnici

stvenih nagibih. Čustvo pa ni dober svetovalec. Zato je treba, da so vmesni cilji in sredstva dobro premišljeni in čim točneje določeni, da se po prvem navdušenem zagonu delo ne ustavi in ne pozabi morda glavnih ciljev. Če je jasen cilj in pot do njega, je potem že čut odgovornosti nagib za nadaljevanje, čeprav upade čustvena zagnanost.

Strumnost

In končno, odlikuje naj vas velika strumnost. Ko ste se zavestno odločili, da boste organizirano delovali v velikem poslanstvu vse skupnosti, čeprav na stanovskem in ali krajevnem področju, ste temu cilju posvetili svojo pripravljenost, žrtvovati nekaj osebnih ugodnosti in tudi nekaj lastne volje. Vaše organizacije imajo svobodno izvoljena vodstva, ki imajo dolžnost in pravico voditi organizacijo tako, kot je namenu najbolj primerno. Člani pa imajo obveznost, sprejemati zakonite sklepe odborov, četudi imate morda o njihovi primernosti negativno mnenje. Strumnost zahteva, da se disciplinirano podrežite in da izpolnujete sklepe z dobro voljo in navdušenjem. Vedite, da je edinost, discipliniranost, strumnost to, kar posebno pri mladinskih organizacijah zlasti imponira. Nergaštvo, separatizem in upornost naj bodo v vaših organizacijah neznane bolezni. V skušnjavah, da bi v organizaciji kdaj hoteli po lastni poti, drugače kot jo določajo pristojni organi, imejte pred očmi, da ste z vstopom prostovoljno sprejeli obveznost do organizacije. Kdor se pa zaveže, od tega čast in vest terjata, da besedo drži. Prostovoljci so res prostovoljci pravzaprav samo do vstopa v vojsko. Od tega trenutka dalje so pa pravi vojaki z vsemi dolžnostmi in z vso odgovornostjo. Vodstva organizacij

naj se zavedajo svoje velike odgovornosti, vse članstvo naj pa neprestano dokazuje, da je v naših mladinskih organizacijah pravi duh, čut skupnosti, odgovornosti, edinosti, discipline, vesele požrtvovalnosti. Od takih organizacij boste imeli največ vi sami, vesela pa jih bo predvsem tudi vsa skupnost, ki ste ji upanje in pogum.

Odseki so vključeni v skupnost

Danes zborujeta na tem mestu krajevna odseka obeh mladinskih organizacij. Morda ne bo odveč, če poskusimo prikazati, kako je krajevni odsek vključen v vso skupnost. Zavedati se namreč moramo, da smo hočeš nočeš del cele skupnosti vsi posamezniki in vse skupine. Kakršni smo ljudje in kakršne so naše organizacije, taka je skupnost. Vsak od nas ima zaslugo ali krivdo, da je skupnost dobra ali slaba. Če smo živi udje, ki s pravim namenom in na pravi način sodelujemo, čeprav še tako skrito, na robu in na videz z malo pomembnim delom, izpolnimo svojo nalogo kot živa celica družbenega organizma. Če se delovanju odtegujemo ali če hočemo rasti brez upoštevanja celote, pa smo kot odmrlo tkivo ali nenaravna novotvorba, kar oboje za vso skupnost pomeni bolezensko stanje. Naj sta vaša odseka torej taka, ali taka, na svoj način sta gotovo vključena v organizem celotne skupnosti.

Krajevni odseki mladinskih organizacij so na skupnost vezani stanovsko preko zveze in krajevno preko Doma. Ta dvojnost lahko kdaj prinese nejasnost glede položaja odseka v razmerju do enega ali drugega. Če na stvar prav gledamo, pa bomo odkrili, da so odnosi jasni in vsi morebitni konflikti odveč.

Poskusimo si to dvojno razmerje

predočiti s primerom občinske bolnišnice. Občinska uprava ugotovi, da je v občini potrebna lastna bolnišnica. Ko se odloči, da jo ustanovi, najprej določi za ta namen poseben fond ali nameni že obstoječe zgradbe, da ima bodoča ustanova zagotovljene materialne pogoje za obstoj in delovanje v interesu občanov. Potem pa se občina obrne na ministrstvo za javno zdravstvo, ki ustanovitev bolnišnice potrdi in prevzame nad njo strokovno medicinsko kontrolo. Vzgoja in izpolnjevanje zdravstvenega osebja zdravstvene metode, zdravilna sredstva in druge strokovne zadeve so v pristojnosti višjih zdravstvenih organov in ustanov. Občina pa ima administracijo in pristojnost za druge zadeve zdravstvene inštitucije, ki zadevajo njeno zunanje funkcioniranje. Seveda ima tudi splošen nadzor nad tem, da se pri izvrševanju zdravstvene služ-

be ne kršijo splošni zakoni in javni red.

Iz tega primera, ki seveda ni točen, kot noben primer ne more biti, moremo izvajati nekatere ugotovitve.

Odseki do Zveze in Doma

Najprej dobro upoštevajte, da je zveza vaša matica. Imate pravila, ki določajo pravno naravo krajevnega odseka, njegove pristojnosti in odnose do zveznih organov. Kljub določeni samostojnosti odsek ni samolasten, ampak je del skupne organizacije vse naše moške ali ženske mladine.

Zveza vas stanovsko druží in predstavlja. Samo vaša zveza je pristojna, da na avtoritativen način rešuje probleme vašega stanu in določa bližnje cilje in sredstva. Zato naj bo vsa široka autonomija odsekov, ki je sicer zdrava in potrebna, po duhu vendar v popolni harmoniji med seboj in do zve-



Učiteljstvo in učenci šolskega tečaja „dr. France Prešeren“ ob desetletnici

ze. Vse drugo bi bilo škodljivo cepljenje sil, kar bi pomenilo, da nismo več tista borbena enota, ki jo moramo ohranjati danes morda bolj kot kdaj koli.

Po drugi strani pa ste vezani na krajevni dom. Če hočemo najsplošneje označiti namen krajevnega doma, bi rekli, da je dom nadomestek vsega tistega javnega okolja, ki bi ga imeli v domovini. Dom nam je občina, cesta in trg, telovadnica in prosvetni dom, šola in igrišče pa tudi gostišče in družaben prostor. Ker so nam ti domovi tako nujno potrebni, morate seveda tudi kot odsek prispevati k vzdrževanju in poživljanju svojega krajevnega doma. Ne bilo bi prav, če bi ne hoteli izkazovati hvaležnosti ustanovi, ki vam daje možnosti za delovanje. Vaše sodelovanje bo bolj živo in neprisiljeno, ker vam vodstvo doma sodelovanja ne ukazuje, saj nima avtoritete nad odsekoma, ampak ker se prostovoljno podrejata skupnim interesom.

Po zvezi in po domu boste našli pot tudi do tistih centralnih ustanov, ki so za obstoj in obličje skupnosti tudi neogibno potrebne. Ob svojih stanovskih in krajevnih uspehih, ki niso majhni in ki se jih vsi veselimo, imejte vedno srce tudi za tiste, ki se trudijo, da ohranimo vsi višjo skupno vez. Vedite, da je vrhovna naloga najbrž težja, morda prav zato, ker centralne ustanove ne morejo imeti naravne družilne sile, kot je v stanovskih organizacijah, in ne toplote doma, ki že sam po sebi vabi in oplaja. A ker nam je osrednja organizacija, duhovna, svetna in kulturna potrebna, jo je treba tudi podpirati, vsaj z dobrohotnim razumevanjem, pa tudi z dejanskim sodelovanjem. Idealizem vaših mladih let mora najti toliko velikodušnosti, toliko širine, da boste odložili vsak egoizem, osebni, krajevni

in stanovski in v vsem iskali koristi skupnosti, ki nam nadomešča in predstavlja domovino.

Zakaj smo na tujem?

Ko govorimo o naši posebni izseljenški skupnosti, je zelo važno, da spomnimo na njeno duhovno naravo. Nas ne družijo življenjski interesi materialne narave. Nismo šli v svet zaradi kruha, ampak zaradi svobode. Duhovna svoboda nam je bila več kot kruh, saj smo ga na begunski poti dostikrat stradali; svoboda nam je bila več kot življenje v domačih krajih in med domačimi ljudmi. Duha svobode smo nesli s seboj, da ga izven domovine oznanjamo narodu in s svojo aktivno prisotnostjo neprestano ostro protestiramo proti sistemu, ki je domovini prinesel ne samo osebne in materialne žrtve, ampak predvsem duhovno nesrečo. Kaj poma-ga, če se gradijo velike stavbe in ceste, če se postavljajo nove tovarne in druga podjetja, če se ljudje za silo oblečejo in nasitijo, a pri tem nimajo svobode, da bi govorili, pisali in brali po svojih mislih in srcu. Stokrat hujše je pa še, če se tega stanja niti ne zavedajo in otopelo sprejemajo, kar se jim nalaga. Človek ali narod, ki izgubi čut za svobodo, je zmožen, da se pokorno vda vsaki nizkotnosti, ker v njem ni tiste zavesti dostojanstvenosti in časti, ki človeka navaja k dobremu in ga odvrača od zla. To je tista velika nesreča, ki smo jo slutili in jo skušali preprečiti. Samo če pomislimo na žalostni svetovni rekord, ki ga nosi Slovenija v številu samomorov in umorov nerojenih, nam bo dovolj, da ugotovimo, da je komunistični režim za našo domovino, kot je za vse človeštvo, najhujša nesreča.

Naše ravnanje mora biti domačim razmeram prav nasprotno. Ker doma ni

svobode, je moramo mi med seboj priznavati za najdragocenejši dar narave. Ker je doma razbrzdanost, mora biti v nas resnobno gledanje na življenje in njegov smoter. Ker se v domovini uradno vse ocenjuje po gospodarski pomembnosti, bomo mi na vse gledali v luči duhovne narave človeka. Ker doma ni več zaupnosti, si bomo mi med seboj dobri ljudje, živeli v bratskem sožitju. In ker doma, kot pravijo, ni vidnega veselja, ampak je v ljudeh neka mrkost in naveličanost, bomo pa mi zapeli in zavriskali iz vsega srca. Duh je tisti, ki bo nas ohranil pri življenju in bo oživel nekoč, kar je v narodu mrtvega. Zato mora iti naša pot v cerkev, v knjigarno, v šolo, k predavanju ali koncertu. Priložnosti za duhovno in duševno rast je v naši skupnosti več kot dovolj. Ali ni dolžnost vsakega do sebe in do domovine, pa preko nje tudi do vsega človeštva, da se notranje ne prestando oblikujemo in pomagamo vsemu, kar je temu namenjeno? Prepričani bodimo, da naše delo odmeva preko ocenana. Oblastnikom smo živa vest, ki jim je nadležna; ljudem, ki čakajo rešitve, pa smo tolažba in upanje.

Vaše poslanstvo je, da še naprej ne prestando vzbujamo vest in dajemo upanja. Nihče od nas, ki smo se za to pot majhne odpeljali s seboj ali ki ste se s prepričanjem odločili, ne sme zapustiti borbe. Vi pa, ki so vas starši kot rodili izven Slovenije, bodite odprti za vse dobro, kar vam nudi svet. Oplajajte pa se vendar s tistimi vrednotami, ki so dale rast in osebnost vašim staršem in na katere ste tudi vi po naravi uglašeni. Vključujte pa se tudi v našo borbeno vrsto. Morda bomo žrtve pozabljanja in bo naše zasluženje pomagalo počasnemu zdravljenju domovine. Morda pa bomo doživeli nenadno zarjo, v kateri se bosta objeli obe Sloveniji,

tista v osrčju Evrope in naša razkropljena, in zaživeli novo, lepše življenje.

Naj živi torej naša zdrava mladina! Naj gre vaša pot vedno naprej in vedno navzgor, za visokimi cilji, in pri tem naj vam Bog pomaga!

Božidar Fink

VERA IN ODKRITJA NOVIH PLANETOV

Rimski profesor p. Dominik Grasso je v intervju s predstavniki italijanskega tednika izjavil, da morebitna odkritja novih obljudenih planetov ne bodo omajala naše vere v božje razodetje. Vsi ljudje na zemlji so pod postavo podedovanega greha in trpe zaradi njegovih posledic. Lahko pa se z Bogom spravijo, saj je Kristus s svojo smrtjo odrešil ves svet. Mogoče pa je tudi, je nadaljeval profesor Grasso, da v drugih kozmičnih področjih ravna božja Previdnost po drugačnih načrtih. Doba vesoljskih raziskavanj in odkritij ne ogroža božjega razodetja. Osvajanje vesolja bo le obogatilo naš vpogled v božjo vsemogočnost in modrost ter razširilo naše spoznanje.

VIŠINSKI JE ODLOČNO NASTOPILO

Poljski primas kardinal Višinski, ki ima tako velik ugled v današnjem svetu, je znova ostro nastopil proti brezboštvo, ki usužnjuje ljudi.

ZBORNA SVETA MAŠA^v

Po katoliškem svetu je veliko liturgično gibanje. Zlasti je zavel nov duh glede sv. maše. Zborne maše so po vseh dobro urejenih župnijah nekaj običajnega. Poznane so tudi v Sloveniji in med Slovenci po svetu. Slovenci v Argentini imamo na večjih krajih zborne maše. V tej hvale vredni akciji prednjači zlasti mladina: fantje in dekleta. Velikega Buenos Airesa se zbirajo vsako prvo nedeljo v mesecu k mladinski zborni maši v Slovenski kapeli, šolski otroci pa imajo po okrajih mesečne zborne sv. maše.

Zborne maše so se mnogim zelo priljubile. Upajmo, da bodo iz leta v leto bolj prodrle in tako posredovale ljudem mnogo več milosti. Za razumevanje zborne maše pa so potrebne tele stvari:

Sodelavci

Kakor imajo pri slovesni latinski maši svojo vlogo duhovniki, zbor in verniki, tako jo imajo tudi pri ljudski zborni maši: dodan je samo še prvi molivec kot tolmač duhovnikove vloge pred verniki.

Duhovniku pripadajo sredniške molitve in ogovori vernikov. Pri zborni maši mora duhovnik paziti, da je res povezan z verniki. Zato izgovarja ogovore — Dominus vobiscum itd. — glasno in razločno. Moli npr.: Slavo, hvalospev, očenaš itd. tako, da vernikov in prvega molilca ne prahiteva.

Pogoji za dobrega prvega molilca so, da živi vzorno po veri in da ima dober glas; če ima tudi smisel za liturgijo, bo še bolj poraben. Obrnjen naj bo tako, da

ima na desni oltar, na levi vernike; za berilo pa se obrne bolj k ljudem. Zelo važno je, da prvi molivec molitve in berila izgovarja počasi in razločno in spodbudno, vedno z enakim glasom, brez čustvenih in govornih poudarkov.

Verniki naj bodo pri zborni maši zbrani čimbolj pred oltarjem, da se bodo čutili bolj kot enotna družina in da bo skupno sodelovanje tem laže.

Zbor pri ljudski maši ni nujno potreben. Če sodeluje, naj bodo pevci spodaj med verniki in naj skrbe, da bo skupno petje mogočno. Orgle spremljajo petje, sicer molče.

Stopnje

Zborna maša ima razne stopnje. Prva ali najnižja stopnja obstoja v tem, da verniki molijo glasno vero, če je pri sv. maši in očenaš; duhovnik pa evangelij. Drugi stopnji so dodane še vsi skupni mašni spevi: slava, vera, svet in Jagnje božje. Te dele morejo verniki peti v parafrasiranem slovenskem besedilu — pojo torej pesem, ki se sklada z molitvijo — ali slovensko molijo liturgično besedilo.

Tretja stopnja: verniki duhovniku odgovarjajo, seveda latinsko, razen pri pristopnih molitvah in na orate fratres. dvogovor med duhovnikom in verniki je posebno važen pri veliki evharistični molitvi, ki se začne s hvalospevom in konča z očenašem.

Četrta stopnja je celotna zborna maša z molitvijo in petjem. Tu je že potreben prvi molivec, ki to, kar duhovnik glasno moli latinsko, bere slovensko.

Elementi

Bistveni elementi za zborna mašo, ki nikoli ne smejo manjkati so: skupna molitev, skupno petje, skupna dejanja, poslušanje božje besede in tihota za osebno molitev.

Molitev: Sv. oče v okrožnici „Mediator Dei“ poudarja, naj ljudstvo moli „združeno z duhovnikom, prav z istimi besedami in čustvi Cerkve kakor on sam“ ali „moli izmenoma z služabnikom Jezusa Kristusa in obenem z njim prepeva liturgične speve“.

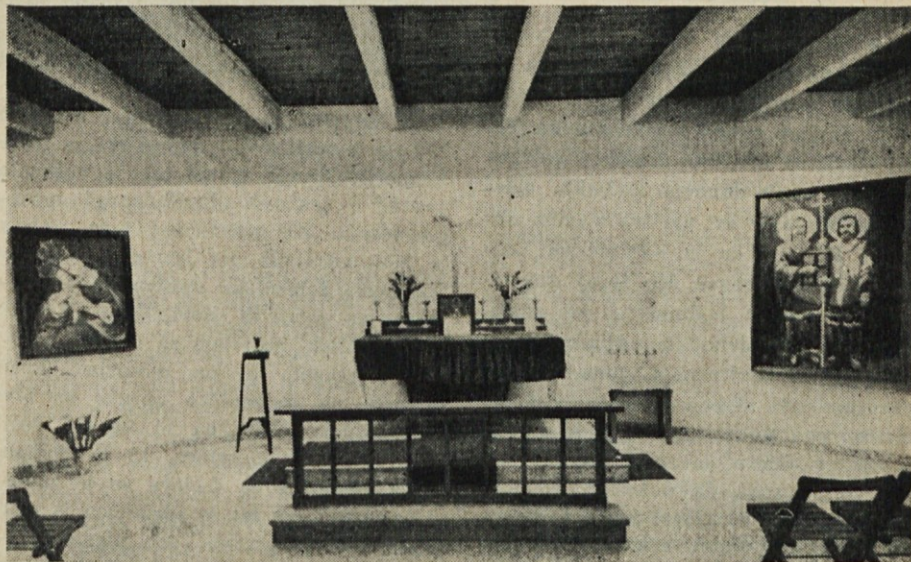
Petje: Poje se tam, kjer se poje pri peti maši. Pojejo se samo pesmi, ki se skladajo s tistim delom sv. maše. Nad vse važen je pravilen izbor pesmi. Darovajska pesem more biti praznična in času primerna. Marijina sme biti le

na Marijine praznike. Evharistična po povzdigovanju in obhajilna naj ne bo posvečena češčenju sv. Rešnjega Teleasa, temveč naj spominja na daritev. Najboljša je, vsaj zdi se, druga kitica iz pesmi: Mogočno se dvigni, z besedilom: Darujemo vdano, ti svoje srce... Za konec izberimo mogočno pesem. Tu je prostor za Marijine pesmi, ki jih navadno nabolje in najrajši pojemo..

Dejanja: K sodelovanju nujno spadajo tudi akcije: vstajanje, klečanje in sedenje.

Pri zborni maši klečimo: pri pristopnih molitvah, kadar ne pojemo; od Svet do Amen pred očenašem; od končanega Jagnje božje do končanega obhajila vernikov in pri blagoslovu na koncu maše.

Stojimo: ko mašnik pristopa k ol-



Središče Slovenske hiše v Buenos Airesu je kapela, v kateri živi sam Bog. Ob oltarju pa sta podobi: Brezjanske Marije in sv. bratov Cirila in Metoda

tarju do odpete vstopne pesmi ali dokler ne prične vstopnih molitev; od končanih pristopnih molitev do berila; med evangelijem in med vero; med hvalospevom in od Amen po povzdigovanju do končanega Jagnje božje ter med zadnjim evangelijem in v času, ko duhovnik odhaja od oltarja.

Sicer pa vedno sedimo.

Tihota: Med kanonom ali veliko duhovniško molitvijo bi morala biti popolna tihota, da bi se verniki ta čas osebno združili z daritvijo. Če se pa verniki sami ne znajdejo in nič ali zelo malo molijo, naj v prehodni dobi prvi molivec vsebino molitve med kanonom kratko in ne preglasno napoveduje; ko so verniki tega navajeni, napoveduje le še kdaj in kdaj.

Daritveni duh

Ker je vsaka sv. maša „najvažnejše opravilo na zemlji“, ker je obnova in ponovitev Kristusove daritve na križu, ker je daritev vsega skrivnostnega Telesa, sledi, da moramo daritev hvaležno izrabiti za svoje duhovno življenje. Udeležiti se moramo sv. daritve z onim duhom, s katerim se je Kristus na Kalvariji Očetu daroval. Ko torej govorimo o tem, kako bodimo pri sv. maši, bomo rekli: Glavno in najpotrebnejše je, da imamo daritvenega duha. Truditi se moramo, da si bomo prisvojili nekaj Kristusovega duha, ki je z njim krvavo daritev Očetu daroval. Daritev sv. maše je pa tudi, da nebeški Oče nad nobenim našim dejanjem nima tolikega veselja kot nad onim, s katerim se pri sv. maši Kristusovi daritvi pridružimo.

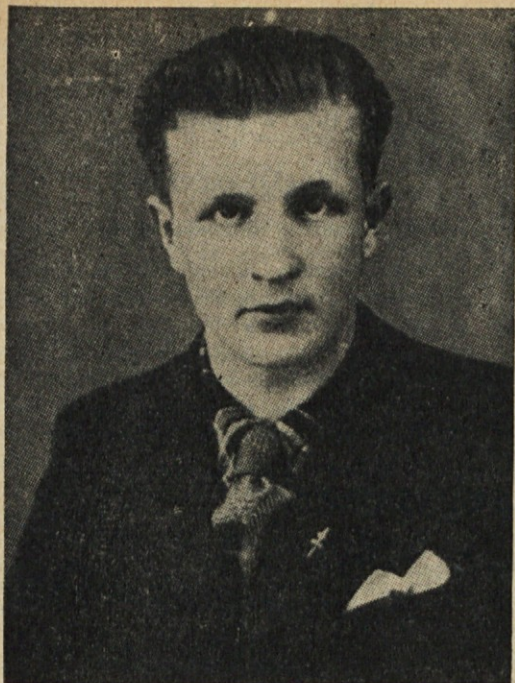
A. S.

ZGODOVINA CERKVE PO TELEVIZIJI

Vse nedelje meseca maja so predvajali po televiziji National Broadcasting Company v ZDA v okviru programa „Katoliške ure“ vrsto televizijskih dokumentarnih filmov o zgodovini katoliške Cerkve. Omenjene štiri oddaje, to je vsako nedeljo ena, so imele naslov: „Jaz sem z vami.“ V njih je bilo prikazanih 2000 let življenja katoliške Cerkve s posebnim ozirom na 20 ekumenskih koncilov. Prvi film, ki so ga predvajali 5. maja, je imel kot temo pričetek krščanstva. Snemali so ga v Jeruzalemu, Baalbeku, Rimu, Atenah, Korintu, Efezu, v Niceji in Carigradu. Komentar k filmu je napravil znani ameriški katoliški pisatelj Filip Sharper. Vse filme so izdelali na podlagi nasvetov pomožnega škofa iz Newarka Doughertyja in predsednika Seton Hall University.

IZREDNO ROMANJE V LURD

V septembru je poromalo v Lurd 700 poliomelitičnih bolnikov iz vse Francije. Mnogo izmed teh je potovalo zaprtih v jeklenih pljučih zaradi težkega stanja. Za uresničitev tega načrta je bilo potrebnih pet let, zlasti še ker francoska železniška uprava prepoveduje prevoz gorljivih snovi, kakor je zrak v steklenkah, potreben za bolnike v jeklenih pljučih, in pa motorjev. Prve prošnje na železniško upravo so bile vložene leta 1958, da bi ugodili želji neke 28-letne zdravnice, ki je obolela za poliomielitismo. Zadeva se je zavlekla za celih pet let in zdravnica je med tem časom že umrla. Toda njena zamišelj ni umrla z njo in sedaj bodo drugi bolniki deležni tega, česar ona ni mogla doseči.



Pričujemo z življenjepisom slovenskega fanta — mučenca — Ivana Pavčiča, katerega je po vi-rih in osebnem poznanstvu napisal Ivan Korošec

Podrti viharnik

Mladost, doslednost borbe za ideale, obsodba in mučeniška smrt, učiteljska Janeza Pavčiča.

„...Čisti rod je močan rod, je zvest in sposoben za plemenito borbo, ki človeka dvigne. K čistemu rodu prištevamo tudi očiščeni rod, ki se je z božjo pomočjo odločno izkopal iz greha in se navadil v trdem boju obvladovati svoje nagone, kakor Marija Magdalena. Kristus po svoji Cerkvi vzgaja tak čisti rod. V vrednem in pogostnem obhajilu hrani mlade duše s svojim deviškim Telesom in jih napaja s svojo čisto krvjo. Živi dokazi so med nami, da je možno čisto živeti, a možno le v moči sv. obhajila.

Koliko čistih mučencev in mučenic šteje Cerkev v vseh stoletjih! Tudi danes, tudi med nami. Naj govore in pripovedujejo kar hočejo; resnica je, da so zrasli med nami čisti fantje, ki jih je Bog izbral za najtrše borbe in so vztrajali, do zadnjega zvesti. Imena: Janez Pavčič, Vinko in France Mravljje, Lojze Grozdé in še druga, bodo večno blestela; so imena junakov, tisočkrat močnejših in pogumnejših kot njihovi morilci!“

(Iz šestega postnega govora „Obsodba Babilona in obeh zveri“, pok. škofa dr. Gregorija Rožmana šestnajstega aprila 1943 v ljubljanski stolnici)

+

„...Če me bodo ubili, ne bom prvi,

ki bo padel za Kristusa in Slovenijo. Če bo imela od tega korist Cerkev in mili moj slovenski narod, naj me kar, saj se zavedam, zakaj me bodo. Če bom tako srečen, prosim vse, ki bodo to brali, naj gredo neustrašeno naprej, naj nadaljujejo našo borbo, naj zatirajo komunizem, ki ga že od nekdanj sovražim!“

(Iz Janezovega dnevnika, april 1942)

„...Stal je viharnik samotni sredi neurja; ključoval vsem vrtincem!

Stal je, v zavetje slabotnim in močnim, preganjanim in nevednim. Stal je, drzen, odločen in neustrašen! Niso ga uspavale prijetne sapa in zlomil ga ni vihar!

Bil je svetilnik okolju v zmedu teme, kačipot na razpotju časa, beseda resnice v odgovor zamaskirani laži!

Stal je viharnik — samotni sredi neurja, uprt na korenine iz studenca milosti in z vrhom v senci križanega Boga!

In, ker ga niso uklonili, so ga s se-

kiro podrli in svoj zločin so pokrili s pečatom izdajalca...!“

(Iz nagrobnega govora Janezovega prijatelja Nikota na praznik Marijinega oznanenja 1943 v Bizoviku)

I. TOPLO OGNJIŠČE

Bizovik in Mežnarjevi

Ob skrajnem južnovzhodnem koncu Golovca je naslonjena prijazna vas Bizovik, danes že del mesta Ljubljane. Južni konec vasi zaključuje podolgovata dolina obrobljena s smrekovimi gozdovi, katerih najvišji greben na zahodu je Marožnik, na vzhodu pa Strmec, ki s hrbtom sega prav do Dobrunj, nad katerimi se dviga po borbah in junaštvu znani Sv. Urh. (Cerkev so današnji oblastniki spremenili v muzej, pokopališče okoli izravnali, poleg poti pa zgradili grobnico in spomenik padlim komunistom.)

Med oba ta grebena so posejani domovi, kmečki in delavski. Po sredi vasi se vije Dolgi potok, ob katerem bizoviške perice že desetletja služijo vsak-



Bizovik, vas pri Ljubljani, kjer se je leta 1923 rodil Ivan Pavčič

danji kruh s pranjem perila mesta Ljubljane.

Sredi vasi se dviguje prijazen grič s cerkvico sv. Nikolaja in starim pokopališčem. Od tu je lep razgled na kamniške planine in ponosni Triglav. Pod cerkvijo pa se razprostira rodovitno bizoviško polje z novim pokopališčem na sredi, vse tja do Ljubljanice.

Iz tistih prvotnih zapiskov, shranjenih v vaških cerkvenih bukvah, je razvidno, da so splavarji po Ljubljani postavili kapelico na čast svojemu patronu sv. Miklavžu na tem gričku — VIZAVI — nasproti Ljubljani. Od tod pozneje VIZAVIK, potem Bizavik in danes Bizovik.

Na gričku nekoliko nad cerkvijo stoji mežnarija. Leta 1903 je prišla v ta dom nova gospodinja Frančiška, roj. Trkov, ko se je poročila s cerkvnikom sinom Jožetom Pavčičem, ki je bil tesar, cerkvnik in klavec v zimskem času, da je prislužil družini potrebnega kruha.

Žena Frančiška je bila globoko verna, skrbna in vestna gospodinja. Dobrota in usmiljenje do ubogih je gorelo v njenih očeh. Bila je odločna in resna in nosila je v sebi vse pogoje, da postane dobra mati in vzgojiteljica svojih otrok, posredovalka bogate dediščine krščanske značajnosti, katero je prinesla v novi dom kot najbogatejšo doto.

Bog je blagoslovil družino s štirimi otroki, tremi deklicami in enim fantom. Najstarejša Urška je teti pomagala pri perilu. Marija se je izučila za šiviljo, najmlajšo hči Anico pa je Bog poklical k sebi po nekaj mesecih življenja. V hiši je nastala ob njeni izgubi občutna praznота, kar je pogosto budilo v srcih željo, da bi dobili še kakega fanta.

Urška in Marija, ki jima je bilo tedaj 16 in 15 let, sta si zelo želeli, da bi dobili bratca. In Bog je uslišal vroče molitve.

Osmega avgusta 1923 je Pavčičeva mama povila krepkega dečka. Njegovi mama sestricama, ki sta zjutraj srečni prišli, da ga pokrižata, je velela: „Molimo skupaj pet očenašev v čast Srcu Jezusovemu in Marijinemu za blagoslov in božje varstvo novorojenčku!“

Ker je imel levice v zapestju ukrivljeno, je naročila prinesiti dve deščici, „da ga pozdravimo, če je božja volja“. Naravnala je ročico, položila med deščici in vse trdno povezala. Otrok je jokal in ko mu je po nekaj dneh ročico odvila, je bila zdrava in gibal je, kot da ni bilo ničesar.

Še isti dan popoldne so nesli otroka h krstu v farno cerkev sv. Petra v Ljubljani. Nekateri so ugovarjali takojšnjemu krstu, mati pa je bila odločna, rekoč: „I, čim preje otrok prejme zakrament sv. krsta, tem bolje je zanj. Saj postane s sv. krstom otrok božji. Potem ga varuje božja roka. Kako žalostno bi bilo, če bi nam preje umrl in bi si po pravici morali očitati, da mu niti nebes nismo privoščili.“

Želja domačih je bila, da bi dečka imenovali Ivana. Ker je bil rojstnemu dnevu najbližji Ivan 29. avgusta, so ga krstili na ime „Oglavljenje Janeza Krstnika“. Božja Previdnost ga je že s krstno milostjo začela pripravljati in utrjevati za težko življenjsko nalogo. V svojem kratkem življenju naj bi hodil zvesto po stopinjah svojega zavetnika in v dosledni borbi za zmago resnice, žrtvoval Bogu lastno glavo.

Otroka je krstil tedanji šempetrski župnik Janko Petrič. Pomenljivo je pri

krščevanju poudarjal: „Če torej hočeš v življenje priti, spolnuj zapovedi...“

Veliko je bilo veselje pri Mežnarjevih, ko so prinesli malega Ivana domov. Presrečna družina je tisti večer še prav posebno goreče molila v zahvalo in za božje varstvo.

Ivanček je stopil v svet, ko je dobil v bližini tabernaklja že prvi dan svojega življenja jasno načrtan program. In dal mu ga je Sv. Duh, ki spreminja obličje zemlje in oblikuje duše v klene značaje, ko iz brezpomembne človeške slabosti ustvarja nepremagljivo orodje božje vsemočnosti.

(Se bo nadaljevalo.)



*Cerkev sv. Nikolaja v Bizoviku
pri Ljubljani*

„ELEKTRA“ NA LISTI NAJBOLJŠIH FILMOV

Katoliška filmska in televizijska liga v Kölnu je uvrstila grški film „Elektra“, avtor Mihael Cacoyannis, na listo najboljših filmov. Liga utemeljuje svojo odločitev s tem, da film prikazuje Evripidovo klasično „Elektro“, ki objasnjuje staro grško vero v usodo, a obenem vzbuja v nas hvaležnost za krščansko vero v odrešenje.

JEZUIT — PREDSEDNIK AKADEMIJE ZNANOSTI V NEW YORKU

Profesor za fiziko na Fordham univerzi v New Yorku, ki je hkrati ravnatelj tamkajšnjega raziskovalnega središča za potrese, p. Jožef Lynch D.J., je bil izvoljen za predsednika akademije znanosti v New Yorku. Akademija s svojimi 17.000 člani velja kot drugo najpomembnejše znanstveno središče

ČEMU SO VSTOPILI V CERKEV?

Na vprašanje, zakaj je toliko uglednih Američanov vstopilo zadnje čase v katoliško Cerkev, odgovarja Doroteja Thompson: „Zato, ker je Cerkev nadnarodno in nadgospodarsko občestvo, v katerem je edinost združena z različnostjo; hiša z mnogimi bivališči, odprta bogatemu in revnemu, pravičniku in grešniku. Njena moč je v tem, da je preživela že dve tisočletji; zato lahko kaže pot potnikom in opominja vladarje sveta. Pozna človeško slabost pa tudi slavo, daje zavetje in varstvo telesu in duši in srcu. Brez orožja, policije ali koncentracijskih taborišč zahteva in dosega red. K sebi vabi Jude in poganee, svobodne in sužnje. To občestvo je v službi Kralja miru, ponižnosti in bratstva, Sina božjega, pred katerim mora tudi papež ponižno poklekniti.“

S M E Š N I C E

Jud Izmael je imel krožnik več dni starega fižola, ki je že začel plesniti. Nič mu ni bilo zanj, spet se mu je pa zdelo škoda, vreči ga v smeti. Pa si je natočil kozarec vina in si dopovedoval:

„Izmael pojej fižol. Potem boš dobil ta-le kozarec vina!“

Le s težavo je pospravljajl fižol. Od časa do časa si je prigovarjal in opazoval kozarec z vinom.

Ko je le spravil krožnik, je vzel kozarec v roko in vino zlil nazaj v steklenico in si rekel:

„Pa sem te nasejmaril, Ismael!“

— — —

Stari Jud je umiral. Vsa družina je stala okrog njegove postelje.

„Ali je Rebeka tukaj?“ je vprašal.

„Tu sem, Jakob,“ mu je odgovorila.

„In Izak?“

„Tudi.“

„In Ezdra, Benjamin, Juda, Job, Mojzes?“

„Tudi, tudi, vsi smo tukaj.“

„Kdo je pa potem v trgovini?“ je zarenčal stari bolnik.

— — —

V norišnici. Neki bolnik je imel navado, da se je mirno sprehajal po vrtu, kadar je pa prišel mimo kokošnjaka, je pa zdirjal. Potem je spet mirno hodil po vrtu.

To njegovo ravnanje je opazil upravnik norišnice. Pa ga je poklical in vprašal, zakaj vedno teče mimo kokošnjaka.

„Zato, ker sem kuruza,“ mu je odgovoril bolnik.

Upravnik mu je dokazoval in dokazoval, da je človek, oseba, in ne kuruza. Nazadnje ga je prepričal o tem.

Naslednji dan je upravnik ponovno

ves začuden opazil istega bolnika, kako je vedno stekel mimo kokošnjaka. Pa ga je spet poklical in vprašal: „Kaj si ti?“

„Oseba, človek,“ mu je ta odgovoril.

„Dobro, zakaj pa potem tečeš mimo kokošnjaka?“

„Saj vendar kokoši ne vedo, da nisem kuruza.“

— — —

V neki norišnici so imeli bolniki navado, da so se vsako jutro postavili v gosjem redu pred odprtino v ograjnem zidu. Nekaj časa je gledal prvi skozi odprtino, potem se je postavil spet zadaj v vrsto in čakal, da je prišel ponovno na vrsto. Za njim je isto storil drugi, tretji in tako vsi do zadnjega.

Upravnika norišnice je zanimalo, kaj vendar bolniki tako radovedno opazujejo. Pa se je postavil še on v vrsto in čakal. Ko je prišel do odprtine, je zagledal na oni strani zidu samo široko zeleno ravan, nič drugega. Že ga je oni za njim sunil. Upravnik se je umaknil in se spet postavil zadaj v vrsto. Ko je že štirikrat prišel do odprtine in nikoli videl nič posebnega, je vprašal enega od bolnikov: „Kaj vendar vi vidite? Jaz sem šel že štirikrat gledat, pa nisem videl ničesar.“

„Štirikrat?“ mu je odgovoril bolnik. „Jaz hodim že deset let pa nisem še ničesar videl.“

— — —

Preprost človek je prvič sedel v letalo, da se odpelje v mesto. Ko že sedi nekaj časa na svojem sedežu, reče začuden sosedu:

„Poglejte, tam na tleh so ljudje res podobni mravljam, kakor so me bili že prej opozorili.“

„Tisto so resnične mravlje, saj še nismo odleteli,“ mu je pojasnil sopotnik.

Kot je zvezda vllla sv. Trem kraljem upanje, tako naj božični prazniki pomnože v naših srcih vero, upanje in ljubezen



Upanje nepoznana ali vsaj pozabljena krepost

O tej božji kreposti moramo razmišljati, ker še vse premalo damo nanjo in ima to za nas zelo pogubne posledice.

Prvo, kar bo ob tem razmišljanju zbudilo našo pozornost, je popolno pomanjkanje vsakega upanja v današnjem svetu. Vendar to stanje še ni iznajdba današnjih dni. Sv. Pavel v svojih pisnih na nekaj mestih pravi isto za tedanji poganski svet. Tesaloničanom piše: „Ne bodite zaskrbljeni, kakor drugi, ki nimajo upanja.“

ODKOD BREZUPNOST

Vendar ne moremo tajiti, da v sedanjem svetu brezupnost prihaja do viška največkrat po zaslugi — tudi kar načrtno — materialističnih in laicističnih modroslovcev in tehnikov, ki hočejo upeljati samo zaupanje v človeško pamet in zmožnosti; v tem oziru smo

že tako daleč, da to postaja že moda in neka kužna bolezen.

Te nevarnosti se moramo zavesti prav kristjani, če že nismo v veliki meri okuženi od tega brezupja, ki nas od vseh strani obkroža.

Tudi si moramo izprašati vest, če nismo v veliki meri odgovorni za to brezupnost v svetu. Ali smo dovolj močno in odločno govorili o krščanskem upanju; ali smo ga s svojim vedenjem in življenjem izžarevali v svet, da se ga svet navzame, ker je samo krščansko upanje božji odgovor na sedanjo duhovno stisko človeštva in božji klic vsem tistim, ki „sede v temi in smrtni senci“. Ni še zadosti, da se samo postavljamo v farizejsko pozo, češ mi smo kristjani in krščansko upanje imamo, ampak moramo biti Kristusovi apostoli in krščansko upanje posredovati drugim.

Preglejmo pred vsem, če naše upanje ni zanemarjeno, premalo živo in zato tudi brez oživljajoče sile, premalo delavno, približno tako kot pri svetopi-semskem hlajcu, ki je talent od gospodarja dobil, pa ga je zakopal namesto, da bi z njim delal.

Rekli smo, da je brezupnost v sedanjem svetu kuga, ki nas obkroža. Ne smemo reči, da bi to bilo zavestno zanikanje krščanskega upanja, je pa gotovo nezavestna kriza upanja, pomanjkanje njegove življenjske sile, neobčutljivost, popolen zastoj. Duša je preza-poslena samo s svetom in tostranskimi skrbmi in ne čuti več želje po Bogu. Hudobni duh je tako zvit, da ne bo napadal naravnost verskih resnic, ampak bo poskušal prav krščansko upanje oslabit — tako, ki ni zasidrano v živi veri v Boga, ki je ljubezen sama in tako velika, da vedno zmaguje in rešuje.

STRANPOTA

Pogledati moramo tudi, če naše upanje ni zašlo na stranpota, da upamo in pričakujemo sreče in vsega dobrega samo v tostranosti. Krščansko upanje je sad milosti, nam kaže resnično srečo v onstranosti pri Bogu, nam zbuja hrepenenje po tej sreči in daje tudi gotovost, da bomo vse to dosegli.

Krščansko upanje je krepost, to se pravi, dar božji. Pa jih je veliko, ki se s čednostmi bahajo, kakor bi bile sad njih dela ne pa podarjene od Boga. Prav tako jih je tudi dosti takih, ki mislijo, da morajo kreposti, če so dar božji, kar same od sebe, brez našega dela. Jih je pa tudi nekaj, ki mislijo,

da jim Bog čednosti ni dal, ker vidijo, da ni tako lahko živeti tako kakor kreposti zahtevajo.

Nekatere modroslovne teorije že v osnovi taje krepost krščanskega upanja. Človek živi v tem brezupu — pravijo — zato, ker je preveč razumen in se zato zanaša le nase in svoje moči, pa vidi, da je zašel v slepo ulico in ne more naprej; krščanskega upanja pa nočejo, ker pravijo, da bi bilo to poniževalno za človeško pamet in svobodo. Samo pomislimo, koliko kristjanov živi tako, kakor ti modroslovci učé.

Še nekaj je, kakor je do stanja brezupnosti tudi veliko pripomoglo. To so nauki krivovercev. Napačne predstave o Bogu, ki je samo trd gospodar, ki strašno kaznuje vsako pregreško, božje dobrote, ljubezni in previdnosti pa ne vidijo. Drugi poudarjajo popolno propalost človeka po izvirnem grehu, ko človek sploh ni zmožen narediti kaj dobrega; tretji, da je že vnaprej določeno, kdo bo zveličan, ali pogubljen. Ob teh naukih seveda mora vsako upanje zamreti.

Zato o krščanskem upanju ni dosti samo govoriti; moramo študirati, kakšno življenjsko moč in bogastvo ima krščanski nauk o tej božji kreposti. Zato bomo poskušali razglablјati, kakšno bogastvo nam kaže božje razodetje o tej kreposti z ozirom na to, da je Bog početnik upanja in njegova uresničitev; zraven tega se pa učili tudi v šoli Srca Jezusovega, ki je „Rešitev v Tebe upajočih“.

J. Kn.

Kristjan mora svet spreobračati in hkrati bežati pred njim. Oboje je potrebno. Le sinteza obojega zasluži ime krščanstva.



Pavel VI. je govoril

svetnike. Mnogi so junaki v žrtvah za vero in junaki krščanske ljubezni do bližnjega, vredni časti oltarja. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

Častimo Marijo!

To čast ji dolgujemo zaradi njene-ga poslanstva na zemlji, zaradi božjega materinstva, ponižnosti, zaradi njene-ga sodelovanja pri našem odrešenju. Zato jo vedno prosimo, da vzame pod svoje varstvo Cerkev, vse njene vernike in jim je vedno upanje in zaupanje na poti v večnost. Prosimo tudi Marijo pomoči, da se bomo vedno zavedali svojih dolžnosti in našega poslanstva na zemlji. Prosimo jo tudi za ločene kristjane, ki še stojijo izven okrilja katoliške Cerkve, da se tudi oni pridružijo veliki družini katolčanov in tako skupaj z nami prosijo nebeškega varstva in priprošnje. (Sv. oče Pavel VI. ob obletnici otvoritve cerkvenega zbora 11. oktobra 1963.)

Vzгляд ljubezni dobrega pastirja
nam je dal blaženi Janez Neumann s svojim misijskim delom v škofiji Filadelfije. Skrbel je za svoje vernike, znal je svetne stvari in dobrine obrniti v dobro in koristno za večno življenje. Je tudi soustanovitelj cerkvene hierarhije Združenih držav, ki v odpovedi in v pripravljenosti za pomoč potrebnim tako lepo sledijo vzledu tega velikega škofa. (Sv. oče Pavel VI. v nedeljo 13. 10. 1963 ob proglasitvi za blaženega škofa Janeza Neumanna.)

Upanje in zaupanje

nam dajejo katoličani Združenih držav s svojim življenjem in delovanjem. Krščansko življenje znajo prilagoditi potrebam časa in moderno spraviti v sklad s krščanskimi načeli. Zato moramo reči, da ima tudi Amerika svoje

Vera je največja znanost življenja

Katoliška vera ni nasprotna nobenemu študiju naravnih resnic, realnosti in naravnega življenja, ampak pomaga vsakemu resnično znanstvenemu delu in hoče, da vsa ta prizadevanja služijo v dobro človeštva. Pri tem naravnem znanstvenem delu in raziskavanju pa ne smemo nikoli pozabiti, da je vera največja znanost, ki jo moremo poznati in doumeti v življenju. Je največja in najbolj dobrotljiva učiteljica človeštva

na vseh področjih udejstvovanja. Vera nas uči, da moramo vedno in povsod slediti resnici in nam nudi vsa potrebna sredstva, da pri vzvišenem iskanju resnice tudi vztrajamo. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru članom papeške Akademije znanosti in umetnosti dne 13. 10. 1963.)

Dobro drevo rodi dober sad

in to se uresničuje skozi stoletja v redu klarisinj z vestnim izvrševanjem in spoštovanjem pravil, ki jih je postavila sv. Klara. Odpoved svetu, samozatajevanje in kontemplacija so skozi stoletja najučinkovitejša sredstva za dosledno izpolnjevanje evangeljskih svetov. (Državni tajnik kardinal Cicognani v imenu svetega očeta sestram sv. Klare v pismu z dne 18. 10. 1963.)

Obrtnike ne povezuje

samo sorodnost dela in poklica, tvarni in moralni interesi, ampak se morajo predvsem čutiti povezane v veri. Po svojem delu je obrtnik navadno bolj individualist, ker more vse delo izvršiti sam, sam reševati težave in premostiti ovire in zapreke. Če se zapre samo v te težave in ne vidi ali pozna življenja izven lastne delavnice in lastnega dela je življenje še posebno v naših časih zelo težavno. Individualizem, v katerega morda nekateri zapadejo ni koristen nikomur. Zato je danes med obrtniki potrebna povezanost in edinost. Ta edinost mora biti moralna in duhovna poleg vezi za stvarne interese. Krona te povezanosti pa mora biti stalna žeja po veri. Iz večnih resnic krščanskega življenja mora izhajati vodilo za vse delo in udejstvovanje. Fizični in duhovni napor ter molitev morajo biti med seboj tesno povezani. (Sv. oče Pavel VI. članom Zveze krščanskih obrtnikov Italije 12. 10. 1963.)

Papež ljubi vse vernike,

vsak dan zanje moli, jim želi vse dobro. S temi čustvi v svojem srcu gleda na vernike kot svoje brate, ker smo vsi udje istega skrivnostnega telesa Kristusovega. Vsi imamo isti življenjski cilj, smo člani iste Kristusove Cerkve in vredni njene velike ljubezni. Smo si pa tudi različni zaradi opravil, ki jih imamo in zaradi različnih značajev, vendar ta različnost ne razbija ampak se spaja v veliko harmonijo, ker smo vsi eno v Jezusu Kristusu. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru v splošni avdienci 16. 10. 1963..)

Upravičen je strah,

da izreden tehnični napredek lahko človeka odvrne od iskanja duhovnih dobrin. Tehnika je dosegla napredek, ki je lahko v prid človeštvu, predvsem je zmanjšala razdalje med deželami in narodi. Ostane pa še kljub temu odprto vprašanje zmanjšanje razdalje, ki obstoja med človekom in Bogom, to je kako približati človeka svojemu Stvarniku in Očetu. Nujno je, da vsi pristopimo k reševanju tega problema, da se čimbolj približamo Stvarniku in Kralju večnosti. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru udeležencem kongresa Mednarodne zveze zračnega prometa dne 11. 10. 1963.)

Dobrodejen veter

„Nov veter ljubezni do bližnjega veje med katoličani, anglikanci in drugimi ločenimi brati,“ piše anglikanski canterburiški nadškof dr. Ramsey v mesečniku svoje škofije v komentarju h koncilu. Deo gratias! lahko rečemo. To je veter, ki ne veje nikoli dovolj močno in kakor upamo, tudi ne bo prenehal, dokler ne bo „ena čreda in en pastir“.

Izmael Quiles, duhovnik Jezusove družbe, Argentinec profesor katoliške univerze v Buenos Airesu, je 27. marca 1963 obiskal zgodovinski verski in brezbožni muzej v Leningradu. O svojem obisku je napisal izredno zanimivo poročilo, ki ga objavljamo...

V leningradskem brezbožnem muzeju

Zadnje popoldne, ki sem ga prebil v Leningradu, — bilo je to v sredo 27. marca — sem bil prost. Porabil sem ga za obisk dveh muzejev. Spremljal me je moj tolmač.

Obiskala sva najprej „Ruski muzej“. V njem sem občudoval nepregledno množico ikon, slik iz 12. in 14. stoletja, ki so bile v cerkvah ali so jih rabili pri bogoslužju. Videl sem tudi zbirko del poznejše ruske umetnosti — prav do zadnjih sovjetskih dni. Ta muzej je izrednega pomena za rusko umetnostno zgodovino. Tu moremo zasledovati slavni dobi ruske umetnosti v 17. in 18. stoletju, ko sta bila vladarja Katarina

II. in Peter Veliki na višku svoje slave. V zadnjih dvoranah tega muzeja moremo videti ves razvoj komunistične revolucije, ki ga ponazorjujejo komunistična umetniška dela.

V „brezbožnem muzeju“

Toda prav posebno pa me je zanimal „Zgodovinski verski in brezbožni muzej“ iz znanstvenega in načelnega stališča. Obiska teh dveh muzejev sicer nisem imel v svojem programu, a sem ga kljub temu želel napraviti. Vendar sem videl, da ne bo lahko priti v Zgodovinski verski in brezbožni muzej. Celó opozorili so me, da ta obisk zame ne bo nič kaj prijeten, ker je krščanstvo naslikano na kaj malo privlačen način. Prav to sem si že sam mislil, vendar me je muzej le zanimal, predvsem iz

znanstvenega vidika. Zato sem vztrajal na tem, da ga bom obiskal.

Zadnje popoldne, ki je bilo določeno za obisk muzeja, so ure hitro tekle. Nevarnost je bila, da ne bo časa za ta obisk. Zato sem moral vedno priganjati tolmača in vodnika, naj me pelje tja. Z očitno nevoljo se je končno le vdal. Izgovarjal se je, da je ta dan muzej zaprt in da v njem ne bom videl ničesar, kar bi že ne videl v Ruskem muzeju. Jaz sem pa na vsak način hotel spoznati osnovna načela, ki jih rabijo komunisti pri rušenju vere.

Ko sva se slednjič le približala omenjenemu muzeju, je bil res zaprt. Ta dan v tednu je bil določen za počitek. Kljub temu sem hotel priti noter. Ker so bila glavna vrata zaklenjena, sem hodil od vrat do vrat, dokler se le ena niso odprla. Prišel sem tako v ladjo velike stolnice, spremenjene v muzej. Ena izmed uradnic naju je opozorila, da je ta dan muzej zaprt in da ga je nemo-goče videti.

Zdaj pa se je moj tolmač zelo dobro odrezal. Rekel je uradnici, da je moj obisk izreden in da moram že no-coj ponoči nujno odpotovati proti Moskvi. Zato jo je prosil, naj mi dovoli, da si ga ogledam. Skliceval se je pri tem tudi na ravnatelja muzeja. Ko sva se nekaj časa prerekala z uradnicami, so mi le dovolile izjemoma, da sem ta dan obiskal muzej. Še več! Prižgale so vse luči, da sem mogel vse čim bolje videti.

In četudi je redna ura za obisk muzeja že pretekla, so mi rekle, da mi ni treba hiteti, ampak naj si vse mirno ogledam.

Kraj muzeja

Lepo sem se za to naklonjenost zahvalil in takoj začel obhod. Muzej je v veliki pravoslavni stolnici svetega Kasanija. Ta veličastna stolnica ima obliko križa v smislu sloga pravoslavnih cerkva. Krasé jo čudoviti marmornati stebri, ki podpirajo njeno vitko kupolo.

Muzej je urejen kronološko. Hoče predočiti zgodovino vere od začetka sveta do danes. Predočuje jo tako, da taji, oziroma smeši dragocenost vere. Iz tega izvaja posledice — brezboštvo.

Na levi strani se začenjajo poročila o predzgodovinski dobi in primitivnih verah. Pojasnjuje jih z napisi, podobami in nazornimi načrti. Navesti hoče vse bistvene točke cerkvene in verske zgodovine. Po verah na Vzhodu govori o Grčiji in rimski zgodovinski dobi. Vendar navaja samo tiste vidike, ki morejo zbuditi sovraštvo do vere in spravlja v sklad suženjstvo in vero v starem romanskem in krščanskem svetu. Ničesar ni v muzeju takšnega, kar bi moglo napraviti vero privlačno. Tudi ne omeni vsega dobrega, kar je vera napravila družbi. Razumljivo je, da sem vse podatke o krščanstvu preučeval z veliko natančnostjo.

Na prvi pogled se vidi, da so zbrali vse tiste značilne poteze, ki krščanstvo označujejo ne samo za napačno vero, ampak za nasprotnico človeka, družbe in znanosti.

Brezbožniki trdijo, da je krščanstvo nasprotno starodavni klasični kulturi. V dokaz za vse to navajajo izrek pisatelja Tertulijana: „Verujem, česar ne

razumem.“ S tem hočejo dokazati, da je vera nesmisel. Vendar tistih cerkvenih očetov, ki so vedno branili trditev, da si vera in pamet ne nasprotujeta, branili tudi nauk Cerkve o tem, ne navajajo. „Cerkveni očetje so nasprotovali znanosti.“ Za dokaz navajajo znane besede: „Čim manj je kdo izobražen, tem bliže je Bogu.“ Vendar nič ne pripomnijo, da te besede obsojajo le napuh. Tudi molče o tem, da je Cerkev vedno velikodušno pospeševala in podpirala razvoj znanosti in umetnosti na Zahodu.



Na neki sliki je poganka, ki so jo umorili kristjani. Na drugem mestu spet zažigajo klasične knjige in s tem uničujejo starodavno kulturo. Versko resnico o Sveti Trojici hočejo razložiti s podatki iz hinduških in japonskih ver. Tako hočejo dokazati, da je Sveta Trojica le sad naravnega verskega razvoja. Kristjani v prvih stoletjih so morali ubogati in ponižno sprejemati pouk o nevednosti in izkoriščanja duhovnikov. krščanski veri. Zato niso imeli svoje lastne osebnosti, ampak so bili žrtve (Ob tej priložnosti sem se spomnil, kakšno pokorščino zahtevajo od svojih članov različne komunistične stranke.)

Kristusova osebnost

Tudi Kristusova osebnost ni izvirna in pristna. Tu so zbrali vse značilnosti zgodovinskih in bajeslovnih oseb, znanih v Grčiji in na Vzhodu, ki imajo vsaj nekaj podobnosti s Kristusom. Primerjajo ga Adinisu, Budi, Mitri, Osirisu in Dionizu. Pravijo, da je v legendah o teh božanstvih veliko podobnosti in značilnih potez Kristusovega življenja.

Bral sem tudi sledečo trditev: „Kristus ni bil nikoli zgodovinska oseba. Evangelij je le pravljica, kar so dokazali učenjaki s svojimi raziskovanji. Kristusova oseba je le sad poznejših izmišljotin. Domišljija ji je polagoma dala pravilne poteze. Vsa poročila o čudežih so vzeta iz prejšnjega poganskega bajeslovja. Tudi to, da se zgodovina deli v dobo pred Kristusovim rojtvom in v dobo po Kristusovem rojstvu, ne dokazuje, da je Kristus res živel. V Rusiji so začeli tako deliti zgodovino od leta 1700 dalje.“

Pravilno sta domnevo o razvoju vere razložila šele Marx in Lenin. Nekaj njunih misli o tem tudi navajajo.

Največ razpravlja Zgodovinski ver-ski in brezbožni muzej o svetem pismu nove zaveze. Ne le, da mu ne priznavajo nobene zgodovinske vrednosti, ampak trdijo, da celo ponižuje človeško dostojanstvo, da nasprotuje znanosti in da je v njem vse polno protislovij. V dokaz za vse to navajajo besedila iz nove zaveze, ki zagovarjajo njihovo mnenje. Tako — na primer — trdijo, da sveto pismo nove zaveze odobrava neenakost med možem in ženo. V dokaz navajajo liste svetega Pavla. V teh listih sveti Pavel opominja ženo, naj bo pokorna možu, ker je on glava družine. S tem zagovarja popolno neenakost med možem in ženo. Tudi to, da je sveti Pavel zapisal besede: „žene naj v cerkvi molče“ — pripominja nabiravec teh besedil — „jasno dokazuje manjvrednost, zapostavljenost ženskega rodu pred moškim rodom.“

Tudi Kristus in zbor njegovih apostolov je samo pobožna legenda. Krščanstvo so v resnici organizirali prvi kristjani. Z bajko o dvanajstih apostolih, ki so spremljali Kristusa, so krščanstvo šele pozneje okrasili.

Prireditelji muzeja podtikajo tudi svetemu pismu nove zaveze, da opravičuje in zagovarja suženjstvo. To pa je — tako pravijo — eden največjih škandalov za filozofijo, ki uči, da so vsi ljudje enaki. V potrdilo svojih trditev dostavljajo odlomke iz apostolskih pisem, v katerih pisatelji opominjajo svoje vernike, naj ostanejo na tistem socialnem položaju, na katerem so zdaj, sužnjem pa naročajo, naj ubogajo svoje gospodarje kakor Kristusa. Sklicujejo se na besedila 1 Kor 7, 20; Jan 13, 16; Kol 3 3, 22; Ef 6, 5.)

O evangeliju pravijo, da zagovarja npravna načela, ki so naklonjena „gospodom“, ne pa služabnikom. Kristus bla-

gruje krotke (Mk 15, 4). To blagrovanje se jim zdi spodbuda, naj podložniki mirno prenašajo krivično gospodarstvo drugih. Evangelij tudi priporoča: „Kdor ti hoče vzeti plašč, mu tudi suknje ne brani“ (Lk 6, 29). O evangeliju tudi trdijo, da popolnoma napačno pojmuje pravičnost, ker pravi: „Vsagemu, kdor ima, se bo dela, in bo imel obilo; kdor pa nima, se mu bo vzelo še to, kar se zdi, da ima“ (Mt 25, 29). Po končanem Jezusovem govoru o podreditvi mogočnjakom, evangelij spodbuja vse kristjane: „Ljubite svoje sovražnike“ (Lk 6, 27).

Smešenje evangelijev

Tri evangeliste predstavljajo živali: Svetega Luka predstavlja vol, svetega Marka lev, svetega Janeza orel. Prireditelji tega muzeja iz tega sklepajo, da so je češčenje živali, ki je prišlo iz sta rega Egipta, spet uvedlo v krščanski dobi.

Posebno poučna in zanimiva pa so poročila, ki jih Zgodovinski verski muzej daje obiskovalcem in učenjakom o protislovjih v evangeliju. Vsi štirje evangeliji so po njihovem mnenju samo pobožne pravljice brez zgodovinske vrednosti. To najbolj otipljivo dokazujejo protislovja, ki so v njih. Takoj na prvo pogled vidimo, da je bilo evangelijev več ko deset. Vsi si nasprotujejo med seboj. Prirediteljem muzeja je to dokaz, da so vsi evangeliji izmišljeni, lažnivi. Njihov namen je bil, pripovedovati bajke o Jezusovem življenju.

Od štirih evangelijev, ki jih Cerkev priznava za pristne, je ostalo 3.829 rokopisov. Toda v teh je po trditvi Zgodovinskega verskega in brezbožnega muzeja 150.000 protislovij. (Bojim se, da niso tega točno prevedli. V pristnih evangelijih ni 150.000 protislovij, ampak 150.000 besed. Rokopisi so različni

samo v eni osmini besedila, ne pa v nauku. V 7 osminah besedila pa je besedilo svetega pisma nove zaveze v popolnem soglasju.

V potrdilo najvažnejših protislovij so izbrali brez dvoma najboljša besedila. Vendar mora biti že bralec s povprečno izobrazbo presenečen nad slabo dokazanimi nasprotji, ki so zbrana v dveh kolonah.

Evangelist sveti Luka pripoveduje, da so Jezusa po njegovem rojstvu „prinesli v jeruzalemski tempelj, da bi ga postavili pred Gospoda“ (Lk 2, 22). Drugi evangelist pa pravi, da so Jezusa po rojstvu nesli v Egipt“ (Mt 2, 13). Posebno očitvidno protislovje se zdi znanstvenikom, ki so organizirali muzej, tisto mesto svetega pisma nove zaveze, kjer Jezus govori: „Nihče ne more služiti dvema gospodoma“ (Mt 6, 24). Na drugem mestu pa pravi: „Dajte cesarju, ker je cesarjevega in Bogu kar je božjega“ (Mt 22, 21). Seveda navajajo še mnoga druga protislovja.

Četudi nismo strokovnjaki v razlagi evangelijev takoj spoznamo, da so dokazi za protislovja brez vsake podlage. Jezuit, ki je obiskal ta muzej, je svojemu tolmaču takoj začel pojasnjevati ta navidezna protislovja. Poročila prvega evangelista, da „se je Jezus rodil in bil v templju darovan“ ne nasprotujejo poročilu drugega evangelista, ki pravi, „da so ga nesli v Egipt.“ Oba evangelista poročata resnico. Jezus se je najprej rodil, štirideseti dan po rojstvu sta ga Marija in Jožef v templju darovala, nato pa z njim v Egipt bežala.

Prav isto velja za „veliko protislovje“, katero so ugotovili znanstveniki, ki so organizirali Zgodovinski verski in brezbožni muzej. Ko Jezus pravi: „Dvema gospodoma ni mogoče služiti“, misli na gospoda, ki si nasprotujeta med

seboj. Takšna gospoda sta Bog in hudobni duh. S tem je Jezus hotel le povedati, da ne moremo biti dobri in slabi obenem, da ne moremo istočasno služiti Bogu, ki je gospodar vsega dobrega in satanu, ki je gospodar vsega slabelega.

Protislovja

Ko Kristus naroča: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega“, res zahteva od ljudi, da morajo služiti dvema gospodoma, ki imata različno oblast in tudi različno področje. Gospodarje tega sveta moramo ubogati v časnih, Boga pa v večnih zadevah. Ker je Bog Gospod vseh gospodov, ga moramo tudi častiti in moliti.

Protislovja, ki so jih našli v evangelijskih brezbožni znanstveniki, le potrjujejo naše mnenje, da je evangelij najbolj enotna knjiga na svetu. Naravnost smešno se nam zdi v besedilih različnih evangelistov iskati protislovij. Če-tudi kdo nima strokovnega znanja o svetem pismu, takoj spozna, da v njem ni protislovij. Če ruska sovjetska Akademija znanosti hoče ohraniti znanstveni ugled pred svetom, mora odstraniti vse, kar ji ne dela časti in muzej znanstveno pravilno organizirati. Četudi je muzej predvsem namenjen otrokom in preprostim delavskim množicam, mu ne sme manjkati kritičnega duha. Spremljevalec in tolmač je te pripombe duhovnika Družbe Jezusove poslušal s široko odprtimi očmi. V zadregi je bil. Večkrat je nejevoljno vzdihnil: „Res ne vem, zakaj so to sem postavili!“

Pa nadaljujmo obisk muzeja! Mimo spomenikov grškega bajeslovja smo prišli do različnih predmetov, ki so spominjali na muslimansko vero in njeno bogoslužje. Posebno pozornost je zbudila skupina muslimanov, ki so nazor-no razlagali, zakaj so zapustili vero.

Vse to spodbuja obiskovalce brez besed: „Pojdite in storite tudi v tako!“

Izredna ironija za vsakega, ki vsaj deloma pozna vrednost prave verske svobode, pa je središče muzeja. Tja so namreč položili „odlok sovjetske oblasti, s katerim dovoljuje svobodo vesti in vseh verskih skupin“. Prvi člen tega učevati in se dati zasebno poučiti o svoji veri.“ Odlok je podpisal Lenin sam.

Vsak se mora smejati ob branju tega „velikodušnega odloka sovjetske oblasti, ki sicer dovoljuje svobodo vesti, pa na vse načine dela na to, da bi vsako vero praktično zatrla.

Nadaljujmo obisk muzeja. Prišli smo do pravoslavni cerkva. V eni izmed njih moli nekaj žena. Nad njimi je opomba: „Te žene še nisi izruvale verskega praznoverja iz svojih src.“ Ob vhodu v drugo cerkev žena vleče deklico proti cerkvi. Deklica pa se ji hoče iztrgati in kriči: „Nočem iti v cerkev!“ Ta prizor je zgled in navodilo, kako morajo delati vse sovjetske deklice. V drugem oddelku vidimo voditelje pravoslavja v družbi nemških gestapovcev, kako pozdravljajo Hitlerja. S tem hočejo poudariti, kako je Cerkev klonila pred diktatorjem. Videl sem tudi osnutek znanstvene razprave o razvoju človeka iz opice. S posebnim užitkom muzeji tudi opozarja na boje, ki so jih imele ločine med seboj.

Cerkev proti revoluciji

Posebno radi brezbožniki ponavljajo, da je Cerkev proti socializmu. V začetku socialističnega boja je ljudstvo še verovalo; pozneje ne več. Na neki sliki je regiment krščanskih vojakov, ki so ga premagale socialistične sile. Vse to dokazuje, da je socializem višji ko krščanstvo.

Navajajo tudi vse, kar je Cerkev storila proti ljudski revoluciji. Na neki sliki so vsi sovjetski pisatelji v peklu. Pisatelj Leon Tolstoj je bil v njem že leta 1883. Sveti Cerkvi podtikajo, da je podžigala ljudi za vojsko. To dokazujejo na zelo zanimive načine z različnimi slikami. Na prvi ima duhovnik mašo za vojake na fronti; na drugi pravoslavni duhovnik šteje denar, na tretji redovniki zahtevajo, da jim vrnejo lastnino, ki si jo je ljudstvo samo prisvojilo; na četrti pravoslavni redovniki delajo krivico različnim krivovercem. Krščanstvo ni nastalo ob rojstvu narodov, ampak je uradno postalo vera šele leta 988, ko je to naročila in ukazala družava.

Zadnja dvorana

Sliki, ki označuje vero za izmišljotino, za organizacijo, ki nasprotuje miru, socializmu in ljudstvu, sledi zadnja dvorana, posvečena zmagovalstvu znanosti nad vero. Tu povečujejo izredni napredek komunistične brezbožne znanosti v veseljstvu, ki je dosegla svoj višek v „Sputniku“, nad katerim je bil presenečen ves svet.

Žal, da obiskovalec ni mogel videti še dveh dvoran, posvečenih inkviziciji in papeštvu. V njih nazorno kažejo vse napake inkvizicije in papežev, seveda na svoj, pretiran način. Brez dvoma bi bil ta obisk izmed vseh najbolj poučen in zanimiv.

Ves muzej že na prvi pogled napravi na človeka mučen, žalosten in porazen vtis. Prireditelji muzeja ne upoštevajo resnice, ampak se poslužujejo zmot in napačnih razlag posameznih dejstev. Iz vere so napravili karikaturu, v kateri ni nobene zgodovinske resničnosti. Navajajo samo negativne, mračne strani, nočejo pa priznati vseh velikih, po-

zitivnih del, ki jih je Cerkev izvršila v blagor človeštva in vpliva, ki ga je imela krščanska vera v zgodovini.

Kaj bi rekli sovjetski znanstveniki, če bi kdo izmed katoličanov pisal zgodovino sovjetskega komunizma, pa bi v njej navajal samo njegova mučenja in umore v koncentracijskih taboriščih, lakoto, ki je bila v prvih letih komunistične dobe v Rusiji in še „zakoniti“ umor Stalina, torej samo slabe, negativne reči, ne navedel bi pa nič dobrih, pozitivnih strani? Na ves glas bi vpili, da ta zgodovina dela krivico komunizmu in njegovim voditeljem, ker je enostranska in krivična.

Veliko krivico so storili tudi znanstveniki, ki so urejali ta muzej, krščanski veri. Tako so jo potvorili in zakrili njeno pravo lice, da je ni mogoče več spoznati. S tem so naredili ruski sovjetski Akademiji znanosti zelo slabo uslugo. Zaradi tega je izgubila dobro ime in prišla v znanstvenem svetu opravičeno na zelo slab glas.

Na koncu obiska doda obiskovalec še naslednje pripombe: „Končal sem svoj obisk. Pozdravil sem še uradništvo in ravnatelja. Vsi so izražali svoje zadovoljstvo, ker so napravili izjemo, da sem mogel videti ta muzej. Rekli so mi, da so mi to storili zato, ker sem profesor, ki je prišel iz Latinske Amerike, da sem jih počastil s svojim obiskom. Prav zares sem se iskreno zahvalil za to izredno izjemo, da sem tako mogel spoznati, kako znanstveniki Sovjetske zveze v Rusiji predstavljajo vero. Mislim, da bi bilo mogoče prirediti tak muzej — brez vsake znanstvene vrednosti — v prvih letih sovjetske revolucije, ko se je brezboštvo borilo za svoj obstanek. Popolnoma nemogoče pa se mi je zdelo, da bi se to zgodilo zdaj.“

Priredil Gregor Mali



● Petega oktobra l. 1963 je obhajal šestdesetletnico življenja mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik.

Rojen je bil v Orlici na zelenem Pohorju, župnija Ribnica na Pohorju. 30. oktobra 1932 je v Rimu, kjer je dokončal bogoslovje, zapel novo mašo. Dvakratni doktor: bogoslovja in filozofije, se je vrnil v Slovenijo in poprijel za delo. Nekaj časa je bil v Celju, od tam pa je odšel v Maribor, kjer je postal prefekt v dijaškem semenišču, profesor na mariborski bogoslovnici in nekaj let pred vojno še podravnatelj bogoslovja.

Med vojno je bil kot pregnanec na Hrvaškem. Po vojni je bil eno leto profesor na bogoslovni fakulteti v Ljubljani, od tam pa ga je božja Previdnost poklicala k visoki škofovski časti. Dne 15. septembra l. 1946 je bil imenovan za mariborskega pomožnega škofa. Škofovsko posvečenje je prejel 15. decembra l. 1946 v mariborski stolnici. Po smrti lavantinskega škofa dr. Ivana Tomažiča je dne 1. marca l. 1949 postal apostolski administrator mariborske škofije, kot rezidencialni škof pa je bil ustoličen 25. septembra l. 1960.

● Alojzij Peček, župnik v Pečah je umrl. Rodil se je 31. maja 1892 v Robu in bil po končanem bogoslovju kaplan v Tržišču, št. Janžu in Stopičah, deset let župnik v Adlešičih, od

l. 1939 pa župnik v Pečah. Bil je dober katehet in govornik, skromen in blagega srca, po značaju nekoliko hudomušen in šaljiv.

● Jožef Ferkulj, ZDA, je resigniral na župnijo Hotedršica; za upravitelja te župnije je bil imenovan Jožef Lušin, vikar namestnik istotam; p. Jožef Preac, S. J., je bil na željo predstojnikov razrešen službe župnijskega upravitelja v št. Lovrencu, ker odhaja na drugo službo v mariborsko škofijo; za upravitelj v Čemšeniku, je bil imenovan p. Janko Koncilja, S. J.; Ivan Sitar, upravitelj v Čemšeniku, je bil imenovan za soupravitelja župnije št. Gotard.

● Anton Hančel, star 56 let, duhovnik, je umrl 7. septembra 1963 na Rakovniku v Ljubljani. Rodil se je 10. junija 1907 v Moranah pri Mali Nedelji. V duhovnika je bil posvečen leta 1936. Bil je po vrsti katehet, ekonom, magister novincev, večkratni ravnatelj, inšpektorialni svetovalec in ekonom, dokler ga zavratna bolezen ni položila na bolniško posteljo. Trpljenje je prenašal junaško in zgledno, kakor je bilo junaško in zgledno vse njegovo življenje.

● Duhovne vaje za organiste in organistinje. Škofijski svet za cerkveno

glasbo v Mariboru je organiziral za dne 5. in 6. septembra duhovne vaje za organiste in organistinje. Pri duhovnih vajah so sodelovali: prof. Ivan Bogovič za premišljevanja; g. dekan Jožef Krošl za liturgična predavanja, g. profesor Gregor Zafošnik za cerkveno glasbo in g. Alojzij Kozar, župnik za zborovodstvo in ljudsko petje.

● **Planinska gora na Notranjskem.** Dne 15. septembra je bil romarski shod na Planinski gori. Glavno slovesno opravilo je vodil dr. p. Roman Tominec. Letošnji shod na Planinski gori je bil združen s proslavo dekanije Cerknica ob 1100-letnici prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane.

● **Administratura ljubljanske nadškofije.** Po smrti nadškofa msgr. Antona Vovka je bil imenovan naslovni škof Jožef Pogačnik za apostolskega administratorja ljubljanske nadškofije.

● **Nov spiritual v ljubljanskem bogoslovju.** Anton Karo je bil na lastno prošnjo razrešen službe spirituala v bogoslovnem semenišču v Ljubljani; za novega spirituala je bil imenovan Jožef Vesenjāk, župnijski upravitelj v Šoštanju.

● **Trojna borba za svobodo.** Pred proglasitvijo nove ustave, 7. aprila 1963, so škofje Jugoslavije zapisali: „Kakor doslej, morajo katoliški škofje vztrajno zahtevati popolno versko svobodo, ne samo kar zadeva zunanje bogoslužje, namreč tudi v pogledu vsega, kar v praksi sestavlja versko življenje.“

● **Stalno večje pritožbe.** V istem pismu so škofje dejali: „Ob tej priliki moramo poudariti, da se naši verniki in naši duhovniki vsak dan bolj pritožu-

jejo, da se vernikom in njihovim otrokom pod najrazličnejšimi pretevezami preprečujejo izpolnjevanje njihovih verskih dolžnosti, zlasti udeležba pri sv. maši ob nedeljah in praznikih. Te ovire se jim postavljajo povsod: v zavodih in podjetjih, v počitniških domovih in predvsem v otroških zavodih. Isto bi mogli reči za rekrute. Čeprav se zadnji čas manj pogosto dogaja, da je vsakom izrečno prepovedano izpolnjevati njihove verske dolžnosti, se vendar v vojski na splošno goji miselnost, da je izpolnjevanje verskih dolžnosti v nasprotju z dolžnostmi in častjo jugoslovskega vojaka. V skladu z ustavnimi jamstvi bi se vsaka svoboda morala pokazati tudi na tem področju!“

● **K verouku ne morejo.** „Katoliški škofje poznajo tudi primere — tako pravi pismo katoliških škofov — na žalost zelo pogostne, ko imajo otroci katoliških staršev največje težave, da bi redno hodili k verouku. To velja predvsem za otroke, ki žive v raznih domovih.“

● **Božiča ne morejo praznovati.** „Naši verniki — tako nadalje ugotavljajo škofje — so globoko prizadeti, da ne morejo praznovati niti svojega največjega praznika: božiča. V tej zadevi so se škofje že svoj čas pritožili in povedali svoje želje, toda brez vsakega uspeha. Svojo pritožbo in zahtevo ponavljajo v upanju, da bo končno vendarle ustrezno tej upravičeni zahtevi Cerkve in vernikov.“

● **Bogoslovja ne morejo delovati.** „Škofje sodijo, da je že prav posebej žalostno to, da razna bogoslovja (na Reki, v Splitu in drugje) ne morejo delovati, ker so bila ali podržavljena ali so zasedena.“

● **Gradnja cerkva je onemogočena.**
„Enako boli škofe, da merodajni organi sploh nočejo ali pa le redko dajo dovoljenje za gradbo cerkva in drugih zgradb, zlasti v mestih.“

● **Škofje se bodo energično uprli** — tako se glasi zadnji del pisma, če bi državna zakonodaja vključila v šolsko reformo odlok, po katerem bi Cerkev smela sprejeti v verske šole in semenišča le tiste kandidate, ki so že položili zrelostni izpit. Škofje sodijo, da bi to popolnoma onemogočilo redno vzgojo in šolanje tistih, ki se pripravljajo za duhovniški poklic, kot je to predpisano v cerkvenem pravu. Če bi do tega prišlo, se bodo škofje energično uprli temu odloku.

● **še iz ljubljanske nadškofije**

Za nadškofijskega voditeljstva apostolstva sv. Cirila in Metoda je bil imenovan dr. Anton Čepon stolni kanonik.

Osebnne spremembe: dr. Ivan Veider, žup. upr. v Stari Loki, je bil imenovan za žup. prav. v Pečah, Stanko Hribšek, duhovnik ljubljanske nadškofije za upravitelja v Stari Loki; Karel Papež, kaplan v Grosupljem, za upravitelja na Lipoglavu; Anton Bohinc, kaplan v Zagorju ob Savi, za kaplana v Šmarju s sedežem v Grosuplju; Stojan Novak, upravitelj na Lipoglavu, za upravitelja v Hotiču; Stanislav Mehle, upravitelj v Žužemberku, za upravitelja v št. Janžu in Janez Krivec, kaplan v Trebnjem, za upravitelja v Žužemberku. — Za kaplane so bili nastavljeni: dr. Franc Susman v št. Vidu nad Ljubljano, Anton Hostnik, kaplan v Metliki, v Smlednik, Danijel Kastrun v Trebnje, Ciril Merzelj v Toplice, Jožef šuštarč v Trnovo, v Ljubljani, Janez Voljč v Metliki, Marijan Zupanc v Zagorje ob Savi in Janez Žagar v Dobropolje.

● **Rožnenska nedelja v Podgori.**
V Podgori pri Gorici vsako leto z veliko slovesnostjo praznujejo rožnensko nedeljo, ki je po zadnji vojni zadobila še poseben pečat zaobljubljene nedelje. V skalnatem hribu nad vasjo so postavili verni Podgorci kapelico, Mariji v zahvalo, da jih je na tem kraju, kamor so se skrivali pred bombnimi napadi, čudežno obvarovala. Tudi letos se je marijansko slavlje začelo v farni cerkvi z blagoslovom, nakar se je razvila že tradicionalna procesija s kipom Brezmadežne, ki je preko vse vasi dosegla kapelico v hribu. Tu je č. g. Jože Jurak daroval sv. mašo in imel ob evangeliju krasen govor. Njegove besede so bile posvečene Mariji, ki že dolga stoletja rešuje posameznike in narode po molitvi rožnega venca. Njegove prepričevalne in tople besede bodo ostale vsem v najlepšem spominu.

● **Misijonska nedelja v Gorici.** Kot pripravo na misijonsko nedeljo smo imeli dne 9. okt. v Kat. domu v Gorici lepo uspelo predavanje misijonarja Pavlina iz Hong-Konga. Misijonar Pavlin je doma iz Grgarja za Sv. goro in kot misijonar salezijanec že več let deluje kot zgojitelj na salezijanskem zavodu v Hong-Kongu. Ob živi besedi, glasbi in skioptičnih slikah nam je prikazal razne zanimivosti iz kitajskih misijonov.

Letošnja misijonska nedelja je bila lepa in sončna kar je še pripomoglo k

prazničnem razpoloženju tega dneva, ko nam bolj živo stopajo pred oči naši misijonarji in njihovi problemi. Ob 3h popoldne smo imeli v cerkvi sv. Ignacija v Gorici običajno misijonsko pridigo; po končani cerkveni slovesnosti se je vršila v Katoliškem domu še zunanja proslava. V atriju nas je presenečila zanimiva razstava domačih del, izdelanih na otoku Madagaskarju in katere je poslal misijonar Stanka, ki tam deluje. Spored nadaljne proslave v Domu je bil pester in zanimiv. Po pozdravnih besedah g. dr. Humarja smo videli zanimiv film iz honkongoškega življenja. Preostali spored pa je obsegal zborna deklamacijo in pa igro Filipa Terčelja „Luč“. Snov je vzeta iz dobe pokristjanjevanja Slovanov po sv.



V Sloveniji je v januarju sneg, katerega na jugu tako pogrešamo

bratih Cirilu in Metodu. Lepa spevo-igra, ki so jo igralci zelo doživeto podali, je vse občinstvo zadovoljila.

● **Skupna proslava v Trstu.** Na praznik Kristusa Kralja so imele tržaške verske in druge slov. katoliške organizacije svojo skupno proslavo v Rojanu. V veliki rojanski cerkvi je bila najprej ob 4h popoldne cerkvena slovesnost kat. organizacije duhovniki in verniki. Slavnostni govor je imel č. g. Jože Jurak in ob njegovih ognjevitih besedah smo se zaobljubili, da bomo še z večjo gorečnostjo in vztrajnostjo delali za Kristusovo kraljestvo na zemlji. Po končani cerkveni slovesnosti je bila v Marijinem domu lepa prireditev. Dramska skupina DOM iz Rojana nam je prikazala lepo igro v petih slikah „Luč z gora“, vzeto iz študentovskega življenja.

● **Msgr. Santin 25 let škof v Trstu.** Na praznik sv. Justa dne 3. novembra so tržaški verniki obeh narodnosti slovesno proslavili 25-letnico odkar je bil za tržaškega škofa imenovan msgr. Anton Santin. V stolnici sv. Justa je imel g. škof slovesno pontifikalno sv. mašo, popoldne pa je v Verdijevem gledališču prejel čestitke tržaških oblasti in vernikov. Ker je g. škof odklonil zbiranje darov za svojo obletnico, je škofijski urad prosil vernike naj veliko zanj molijo.

● **Misijonska prireditev v Mar. domu v Trstu.** — Tudi članice trž. MD so za misijonsko nedeljo organizirale lepo misijonsko prireditev. Takrat niso nastopile same, temveč so povabile fantovski krožek, ki je dovršeno lepo zaigral lepo igro vzeto iz življenja kristjanov na Japonskem v 18 stoletju.

Znano je, da je med vero in umetnostjo neka povezava. Kakšen vpliv je imela umetnost na vero Slovencev v teku stoletij, nam bo letos razjasnil naš umetnostni zgodovinar g. Marijan Marolt.

Vpliv umetnosti na vero Slovencev

Izven vsakega dvoma je, da ima cerkvena umetnost velik vpliv na versko življenje vernikov. Imela je pa še večjega v zgodovini, v časih, ko ljudje še niso znali brati in so bile cerkvene umetnine poleg božjega nauka, kot ga je učil dušni pastir, edino ponazorilo onostranosti, mističnih predstav in pobožnih zgodb. Iz načina, kaj in kako je cerkveni umetnik ustvarjal, lahko sklepamo, kako je človek v neki določeni zgodovinski dobi doživel svoje verske predstave. Pri tem je zanimivo, da navadno umetnikom načina ustvarjanja ni določalo versko središče, versko poglavarstvo, vsaj dokazov za kaj takšnega nimamo, dasi je po drugi strani razumljivo, da so za posamezne kraje ali za posebna občinstva dajali krajevni ali občestveni cerkveni predstojniki točnejša navodila, postavim redovni centri (cistercijani v visokem srednjem, kapucini v novem veku). Ta navodila pa so se ticala skoro izključno le arhitekture. Imeli pa so redovi tudi svoje lastne delavnice, zlasti za knjižne ilustracije. Takšna dela redovnikov so bila na primer zgodnjersrednjeveške cerkvene in meditacijske knjige, okrašene s slikami, posebno z bogatimi inicialkami (začetnimi črkami).

Samostanski pisarji

Ker so razen posebnih uradnih pisarjev znali v zgodnjem srednjem veku pisati skoraj samo menihi, je verjetno,

da so bili iluminatorji knjig menihi tudi tam, kjer to ni izrecno navedeno. Zelo znane so irske iluminacije od 6. stoletja naprej. Pri Slovencih je posebno znan knjižni iluminator menih Nikolaj iz samostana Bistre v 14. stoletju.

Na splošno pa lahko rečemo, da so delali cerkveni umetniki, redovniki in lajiki, precej samostojno; v času od poznega srednjega veka naprej so bili lajiki med cerkvenimi umetniki v večini in jih je k verski umetnosti vzgajala predvsem delavniška tradicija, potem so pa radi potovali, da so bili o umetnostnih pojavih bolj na tekočem. Vkljub tej samostojnosti je bilo njihovo delo vedno v skladu s cerkvenim naukom in celo za religiozno življenje vernikov plodno in vspodbudno.

Misijonska doba

Pojavilo se je že vprašanje, kaj če ni bilo najstarejše cerkveno slikarstvo na Slovenskem prav delo irskih menihov, ki so opravljali v Karantaniji misijonsko delo in pokristjanjevali Slovence. Najsi ni nič takšnega ohranjenega, mislim, da je treba takšno domnevo odkloniti še iz drugih razlogov. Ne le, da bi bilo irsko slikarstvo na Slovenskem že stilno zapoznalo delo, tudi bi bilo bolj verjetno, da bi delali menihi kaj takega rajši v Solnogradu samem, kjer je bilo središče irske me-niške kolonije v vzhodnih Alpah, kot

pa zunaj, na misijonskem ozemlju. Tudi je bolj verjetno, če so irski menihi na Solnograjskem slikali, da so prevzeli v okolišu običajni slog, ki ga navadno imenujemo karolinška umetnost. Pa tudi, če bi slikali tako ali drugače, bi se slovenski verniki tudi pasivno z njihovim delom komaj kaj seznanili, kajti bilo bi pridržano predvsem oznanjevalcem božje besede samim.

Sicer pa lahko sklepamo, da v tistih časih poglavitna vsebina cerkvenega nauka ni veljala toliko zgodbam in prilikam kot moralnim zapovedim. Še na jugu katolicizma je bil „realistični stil“ (mozaiki v rimski cerkvi Marije Snežne) le kratkotrajen, pa je tudi rajši prikazoval krščanske predpodebe iz starega testamenta kot zgodbe iz evangelijev; še bolj velja to za nas, ki smo spadali „pod sever“. Zanimive so Grafenauerjeve ugotovitve o motivih v staroslovenskih ljudskih pesmih. Iz poganske dobe prevladujejo pesmi o usodah ženâ, zlasti deklet, pa tudi vdov in sirot. V dobi pokristjanjenja se jim pridružijo motivi o grehu in milosti, sledijo jim kolednice z zgodnjersrednjeveško simboliko o trti in žitu in šele v 12. stoletju zadobi ta simbolika izrazito evharistični pomen. Misijonarji so spremenili poganske molitvene obrazce v krščanske kirijejejsone, njih poglavitna vsebina je veljala po grehu, spovedi pokori in kazni. Začuda dobro se to ujema z vsebino brižinskih spomenikov.

Le malo ohranjenega

Poganski Slovenci vsekakor niso imeli figurativne umetnosti: za njih pokristjanjenje bi bila gotovo zelo dobrodošla pa je tudi ni bilo, vsaj dosti ne. Lika Jezusa in Marije bi jih gotovo vzpodbujala, pa sta silo redka in

razmeroma pozna. Zgodovina prvih stoletij krščanstva pri Slovencih ni popolnoma brez ohranjene cerkvene umetnosti, najsi je zelo maloštevilna. Upoštevati moramo, da je bila cerkvena arhitektura pretežno lesena, ki ni dopustila v sebi slikarstva in tudi sama sebi ne dolgotrajnejše ohranitve. Kar pa je ostalo iz tistih časov spomenikov, je njih vsebina pretežno ornamentalna in k večjemu simbolična, ne pa pripovedna, kar se vleče noter v 11. stoletje. Značilna je spet primerjava z ljudskim pesništvom. Preden zavzameta v njem svoje mesto Jezus in Marija, se pojavijo razne svetnice s svojimi legendami, tako sv. Barbara, sv. Uršula, sv. Katarina, Skolastika in pa antiohijske mučenke, ki so „prišle“ k nam z vzhoda, najbrž po posredovanju Hrvatov in v njihovi legendi je iskati začetek epa o Lepi Vidi. Šele v dobi srednjeveške duhovnosti, nekako v 12. stoletju, pa spodrine v pesništvo vlogo svetniških legend Marija in z njo nastopi tudi Jezus — Bog in človek.

Približno podobne so morale biti razmere tudi v Panoniji.

(Bo še)

Marijan Marolt



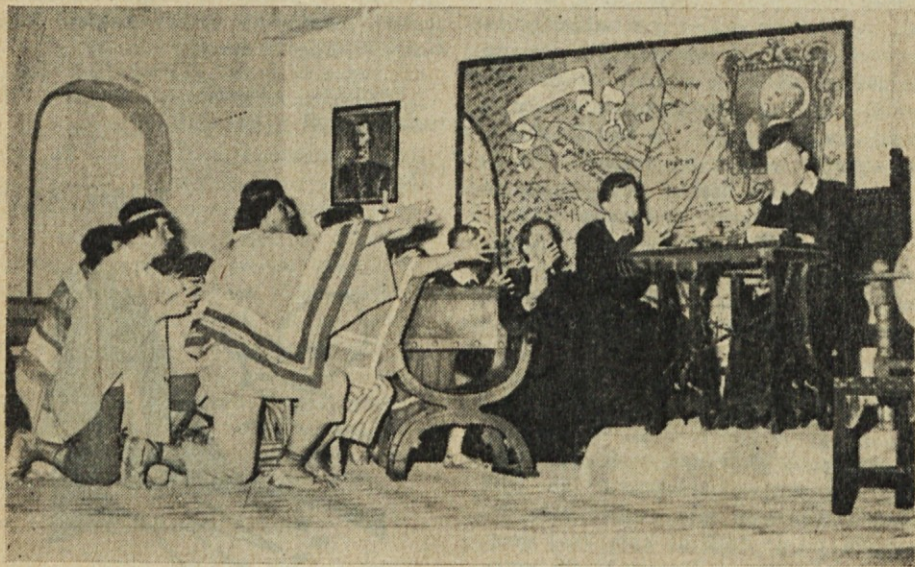
Med nami

Slovenska Katoliška Akcija in Slovenska Misijonska zveza sta pripravili za misijonsko nedeljo in praznik Kristusa Kralja nadvse izredno lepo proslavo.

Bila je na praznik Kristusa Kralja v Slovenski dvorani. Najprej je bila sv. maša z govorom č. g. direktorja Antona Oreharja. Za tem pa je bila Fritz Hochwälderjeva drama „Kakor v nebesih, tako na zemlji“, katero je prevedel Nikolaj Jeločnik.

Igro je režiral Maks Borštnik. Pri njej je sodelovalo nad 40 ljudi. Glavne vloge so igrali: Ciril Markež, jezuitski provincial; Stanko Jerebič, vizitator španskega kralja; Lojze Rezelj, holand-

ski trgovec; Ivan Rode, škof v Duenos Airesu; Maks Jan, Srečo Urbanija, indijanska poglavarja; Božidar Vivod, oče Ladislav Oros S. J.; Jure Vombergar, prokurator; Franc Gerkman, don Esteban Arago; Jože Černak, don Miguel Villano; Maks Borštnik, Lorenzo Guerini; Anton Novljan, španski nase-ljenec; Ludvik Štancer, Jan Ciril, španska trgovca; Tine Debeljak ml., superior i.t.d. Inspicent je bil Zorko Simčič. Sceno je zamislil Jure Vombergar, izdelal pa Franc Bidovec. Pri igri so nadalje še sodelovali kot igralci: Avgust Vivod ml.; Miha Gaser, Andrej Žužek, Primož Benedičič, Jože Mišlj, Andrej Selan, Tomaž Kralj, Andrej Troha, Tone Selan, Tine Duh ml., Stanko Novak, Jernej Dobovšek, Stane Žužek, Jože Žakelj Mavrič Jože; kot šepetalki: Milica Hribar in Alenka Jen-



Indijanci in duhovnik prosijo očeta provinciala... prizor iz igre



Jezuiti poslušajo kruto obsodbo..., prizor iz igre

ko; pri luči: Aleksander Avguštin in Janez Kačar.

Udeležba je bila prav lepa. Prišlo je okrog 600 rojakov. Naslednjo soboto, po prazniku, pa je na ponovitev igre prišlo še okrog 200 ljudi.

V Hochwäldarjevi drami je temeljni problem trenje med enačenjem božjega kraljestva in božje države. Na oster — morda deloma preoster — način poudari razliko med obema odposlanec jezuitskega generala Querini: „V čem je naša krivda? Sredi sveta, ki je brez moči uklenjen v verige lakomnosti in nesramnosti, smo hoteli uresničiti besede Kristusove. Po blešču misijonov omamljeni pričakujejo zdaj indijanci od nas, da jim dosežemo še njih narodno svobodo... Od nas pričakujejo, da jih bomo branili pred mogočniki; od nas, da jim vzpostavimo kraljestvo božje.

Mi pa, ki dobro vemo, da smo v bistvu nemočni, smo se zapletli v mreže oblasti, ker nas je preslepil z lahkoto dosežen uspeh; mi, ki nam je bila dana naloga, da po vseh deželah tega sveta kažemo nesrečnim, obupanim in stiskanim edino rešilno pot v Kraljestvo, katerega vrata odpira človeku edinole smrt“.

Na praznik vseh svetnikov so slovenski duhovniki v Velikem Buenos Airesu obiskali pokopališča, kjer so pokopani številni naši rojaki. Tako smo imeli molitve za rajne v Slovenski kapeli v Buenos Airesu — č. g. dir. Anton Orehar; na buenosaireškem pokopališču, kjer je zlasti veliko Staroslovencev — č. g. dr. Alojzij Starc; v Slovenski vasi — č. g. vikar Janez Petek; v San Justu — č. g. Janez Mernik; v Ramos Mejia — č. g. Franc Novak; v

San Martinu — č. g. župnik Gregor Mali; v Moronu — č. g. župnik Matija Lamovšek in v Olivosu — č. g. kaplan Matija Borštnar.

Mladina ohranja izročila

je bilo geslo letošnje prireditve mladinskih organizacij: Slovenske fantovske zveze in Slovenske dekliske organizacije, na kateri je nastopilo 111 slovenskih fantov in deklet.

Prireditev je bila zaradi pomanjkanja nedelj v soboto, 19. oktobra ob 7 zvečer v Slovenski dvorani v Buenos Airesu. Pričel jo je Franc Tomazin, predsednik SFZ. Po pozdravu duhovnih vodij, krajevnih odsekov in krožkov: Carapachay, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, Slovenska vas in Berazategui ter dijakov in dijakinj, ki imajo redno slovensko šolo v Slovenski hiši v Buenos Airesu, in kratkem ter jedrnatem govoru se je pričel ostali program:

Prve so nastopile članice dekliskega krožka iz Ramos Mejía, ki so naštudirale za to priliko simbolično vaje „Šumi, šumi, gozd zeleni“. Dekleta iz Carapachaya so občuteno podale Gregorčičevo „Oljki“. Fantje iz Morona so zapeli: „Noč trudna molči, nezamudno beži, čez mestni trg luna sanjava...“ „Zdaj je pomlad, zdaj je petja čas — naj odmeva petja glas...“ Pod tem geslom so članice iz San Justa v belokranjskih narodnih nošah zapele venček narodnih. „Teško že čakam večera, posedam na pragu tujine; z veliko svetlo roko večer mi sipa spomine“ Po teh besedah so nam člani in članice iz Slovenske vasi prikazali delo in veselje slovenske družine v času škofa Slomška.

Po kratkem odmoru je sledil drugi del. Najprej je kvartet članov SFZ iz

Ramos Mejía zapel štiri pesmi. Dekleta iz San Martina so padala prizor iz življenja na izletu. Sanmartinski fantje pa so zapeli „Venite rožce“, „Ob večerni uri“ in „Vinsko“. Študentje, obiskovalci in obiskovalke srednješolskega tečaja, so pripravili pravo presenečenje. Jožica Lavričeva iz Morona je ob klavirski spremljavi Metke Debeljak, predsednice SDO, občuteno podala „Lepo Vido“. Za konec pa so dekleta in fantje iz San Justa odplesali nekaj belokranjskih narodnih plesov.

Prireditev je prav dobro uspela. K uspehu so pripomogli: zvezna odbora SFZ in SDO, zlasti tajnik SFZ Jože Žakelj, dalje ga. Vivod, ga. Ema Blejec, gdč. Betka Maček, prof. Geržinič, g. Zorko Simčič, g. Rudi Bras, g. Nace Hladnik, g. Vinko Klemenčič in številni drugi prijatelji naše mladine. Udeležba je bila prav lepa.

Sedemnajsti občni zbor društva Zedinjena Slovenija je bil v nedeljo, 17. novembra v Slovenski hiši.

Občni zbor je bil po sv. maši, ki jo je daroval č. g. direktor Anton Orehar. Vodil ga je prof. Lojze Horvat. Novi odbor je tale: predsednik Božidar Fink, odborniki: Vital Ašič, Vilko Cuderman, dr. Jože Dobovšek, Nace Grohar, Jože Jonke, Ivan Kopač, Janez Kralj, Silvo Lipušček, Janez Lužovec, Aleksander Majhen, Jože Markež, ing. Albin Mozetič, ga. Marjana Marn, č. g. direktor Anton Orehar, France Pernišek, Robert Petriček, Miloš Stare, Karel Uršič, Herman Zupan st., Lojze Žužek, Stane Žužek, gdč. Barbara Maček in Franc Tomazin; namestniki: gdč. Mara Bidovec, Nande Češarek, Stane Mehle in Janko Žebre. Nadzorni odbor: Alojzij Šonc, France Krištof in Franc Lobnik. Razsodišče: dr. Alojzij Voršič, dr. Celestin Jelene in dr. Franc Logar.

Desetletnica šolskega tečaja dr. Franceta Preerna je bila v nedeljo, 17. novembra na Slovenski pristavi v Moronu.

Udeležba je bila prav lepa, program skrbno izbran. Proslavo je vodil g. Rajmund Kinkelj, predsednik krajevnega šolskega odbora. Tečaj vsa leta vodi gdč. učiteljica Mija Markež. Pred desetimi leti je štel 13 učencev, danes pa jih ima nad 90. Gdč. učiteljici zadnja leta pomagajo pri pouku še ga. Olga Škofič, ga. Angela Rajer in g. Pavel Rant. Verouk je prvo leto poučeval č. g. dekan Ciril Milavec, ostala leta pa č. g. župnik Matija Lamovšek. Petje je nekaj časa tudi učil č. g. župnik Anton Pintarič. Mesečno sv. mašo pa že več let daruje za otroke č. g. dir. Anton Orehar.

Žegnanje v Slovenski hiši je bil lep praznik vse slovenske skupnosti v Buenos Airesu. Bilo je 24. novembra, zadnjo nedeljo v cerkvenem letu. Na to nedeljo pred 7. leti je namreč rajni škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil slovensko kapelo in ostale prostore Slovenske hiše.

Žegnanje je bilo celodnevno slavje. Dopoldne je bila najprej sv. maša, ki jo je daroval č. g. direktor Anton Orehar. Med mašo je pel pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Na popoldanskem programu so nastopili šolski otroci iz tehle okrajev: Berazategui, Buenos Aires, Hurlingham, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, San Miguel in Slovenska vas ter gojenci Rožmanovega zavoda. Da so vse točke lepo uspele, se moramo zahvaliti našim požrtvovalnim učiteljem: ge. Marijani Batagelj, Zdenki Jan in Olgi Škofic, gospodičnam: Ancici Šemrov, Miji Markež, Angelci Klanjšek in Katici Kovač.

KLIC SV. OČETA PAVLA VI.

V nedeljo, 20. oktobra, je papež Pavel VI. dejal 30.000 glavi množici, zbrani na trgu svetega Petra, tele pomenljive besede: „Vsi morate biti misijonarji. Vsi morate sodelovati v bratski povezanosti pri veliki nalogi: širjenju sv. vere.“

SARAGAT: „BOLJ VAŽNO JE BITI SVETNIK KOT SOCIALIST“

Znani voditelj italijanskega socializma, Saragat, je na vprašanje južnoameriških časnikarjev, če tudi on misli, kot nekateri v Italiji, da je bil Janez XXIII. socialist, takole odgovoril: „Janez XXIII. je napravil boljšo kariero kot jaz. Ne zanima me, ali je bil socialist ali ne. Vem pa, da je bil svetnik. In zdi se mi, da je to bolj važno kot biti socialist.“

PAVLA VI. SKRBI LATINSKA AMERIKA

Ob petletnici CELAMA — komisije škofov Latinske Amerike — je sv. oče Pavel VI. sprejel člane omenjene komisije in nekatere južnoameriške škofove. Dejal je: „Storite, da bo povsod zavladal Kristusov duh.“ Omenil je, da je najhuje, ker je tu silno pomanjkanje duhovnikov. Pohvalil je tiste evropske države, ki nudijo Južni Ameriki pomoč.

SORODNIKI PAVLA VI. V ARGENTINI

Sedanji papež Pavel VI. ima 50 sorodnikov v Argentini. Vsi so pravi potomci bratov Andreja in Feliksa Montinija. Ta dva brata očeta papeža Pavla VI. sta kot tesarja odšla za kruhom v Argentino ob koncu preteklega stoletja.

Pet minutno razmišljanje

Gospod! Nekoč si nas povabil na polje opazovat krasoto lilij, ki presega celo sijaj, s katerim se je obdajal kralj Salomon. Danes bi se rad pomudil med rožami, pa ne kot estet ali botanik, ampak kot kristijan, ker se mi dozdeva, da mi utegnejo odkriti dragocene skrivnosti. Ne mislim jih uporabljati za dokaz Tvoje čudovite Previdnosti. Ne bom jim določal vrst in družin. Vse to je polno zanimivosti, pa se danes ne bom ustavljal pri tem. Rože nameram opazovati samo v kolikor si jih združil z mojim življenjem, in bom skušal razumeti njihovo govorico.

Vse so kratkotrajne, vse so krhke. Zato jih skušamo izdelovati umetno. Dejansko je sodobna tehnika omogočila doseči odlične uspehe. Te umetne rože trajajo dalj časa in se ne polomijo. Te vrste rož ne potrebujejo vode. Niso žejne. Ko mine slovesnost, jih lahko mirno spravimo za prihodne prilike. Samo sprašit jih je treba, pa jih moremo uporabiti za božič ali binkošti, za Veliki Šmaren ali za Petrovo; v čast angelov in mučencev; celo za škofov sprejem. Takoj jih moremo rabiti, poleti in pozimi; pri nas doma prav tako kot v ekvatorialni vročini. Blažene umetne rože, kako prav pridejo zakristanom! In končno, poceni so. Vse to so resne prednosti umetnih rož.

Pa vendar, če se po njihovem videzu zapeljan sklonim k njim, misleč, da so naravne, sem hudo razočaran, ko ugotovim, da so njihova stebelca iz žice in venčni listi svilen papir. Vse navdušenje nad njimi me mine. Zakaj? V čem prave rože tako nadkriljujejo umetne?

Pravijo, da prve žive in so zato bolj plemenite. Vendar to ni pravi odgovor. Prednost naravnih rož je v tem, da morejo umreti in so zato vse bolj vzvišene.

Res da morejo povzdigniti slovesnosti tudi te, ki ne umrjejo. Toda te, ki morejo umreti, se morejo dati žrtvovati. Odrezali smo jih za šopke, in njihova smrt je tisto, kar one žrtvujejo, nikoli več ne bodo mogle zaživeti. Ker umrjejo, se istovetijo z dnem, ki tudi mine, kot umrjejo ljudje. V lepih besedah nam bajajo našo lastno zgodbo.

Kar je na videz krhkost in obremenjenost, je v resnici njihova slava in veličina. Istega šopka ne moreš pokloniti dvakrat, tudi ne more iti z roke v roko. Je podoba popolne zvestobe, kot v zakonu ali prijateljstvu.

Gospod, ki si nam govoril o lilijah na polju, si dodal še to: „Kdo izmed vas pa more s svojo skrbjo dodati svoji postavi en komolec?“ (Lk 12, 25). Ne moremo zadržati kolo časa, ki nas vleče naprej; pa tudi ne priklicati nazaj dnevov, ki so minuli. Ne morem vtakniti svojih prstov v peščeno uro, v katero si zaprl število ur mojega življenja. Pesek drsi nezadržno naprej, in ko bo zdrsnilo zadnje zrnce, se bo zaključilo moje življenje na tej zemlji. Zame se bo začela večnost. Koliko pesnikov je vzdihovalo ob tem begu časa! Ko opazujem rože, se morem sprijazniti z njimi. Tudi jaz, ki bom moral umreti, morem darovati vsak dan neprecenljive zaklade. Kar darujem, mi nihče ne bo povrnil. Ni posojilo, je nepreklicen dar.

Ko dete sklene svoje ročice in moli

Zdravo Marijo, se zdrzne v občudovanju celo nebo; pa ne samo, ker že zna moliti, temveč ker daruje Bogu minuto svojega življenja. Te minute ne bo dobil nikoli več. Kadar posvetim eno uro za sočutno poslušanje bližnjega, ki ga razjeda bol; da poživim upanje v srcu potrtega, da dam dober svet, da varujem otroka ali bolnika, da poučim nevednega; vse to ni neka zamena, ni kako posojilo, ki ga dajem, ampak je, kar beremo v evangeliju o ubogi vdovi, del mojih zelo omejenih zalog. Darujem čas, ki je del mojega življenja. Dajem potem takem veliko več kot stari sveti Martin. Saj je bilo zelo lepo dobro delo, presekati svoj vojaški plašč na dvoje, delo krščanskega usmiljenja. Vendar ga je potem mogel nadomestiti v vojaškem skladišču z novim. Posredovati svoje znanje je občudovanja vredno vendar, ko učim druge, svojega znanja ne izgubim. Prav tako se ne zmanjša zaloga moje preudarnosti, če dam dober svet. To, kar ima svojo polno ceno, kar je najresničnejša ljubezen do Boga in do bližnjega, je darovati svoj čas. Vse drugo jo končno postranska stvar. Kadar nas pretrese, ko beremo o strašnih mukah mučencev, najbrž pozabljamo, da je bilo njihovo junaštvo predvsem v tem, da so sprejeli smrt predčasno, da so v božjo čast darovali dneve in leta, ki bi jih mogli zadovoljno preživeti

Gospod, nimam drugega, da Ti darujem kot svoj čas. Ne vem posebno dobro, s čim sem ga napolnil. Nisem kakšen razkošen cvet, toda kakor vse rože, tudi tiste z eksotičnimi imeni, počasi dozorevam in venem. Vsi ti smrtniki, ki tvorimo sveto Cerkev, dobro vemo, da so naši dnevi prešteti in da se neizprosno bliža konec, vsi Ti hočemo služiti in Te priznavamo za svojega Boga. Tebe po vsej zemlji slavi sveta

Cerkev. Sprejmi moje ure in moje dneve. Če moja molitev postane suha in moja glava prazna, se mi ni treba zaradi tega vznemirjati in žalostiti. Kot trdi stara rečenica, zadosti je, da Ti posvetim ta zaklad, ki je moj čas.

(Po Pierre Charles S. J. —B.)

NOV ČUDEŽ V LURDU

Zdravniški urad v Lurdu, ki je posebna zdravniška ustanova za preiskovanje čudežnih ozdravljenj v Lurdu, je v zadnjem času pregledal sedem nenadnih ozdravljenj, ki imajo na sebi pečat čudeža. Eden teh je ozdravljenje Else Aloj s Sicilije, ki ima sedaj 32 let. Ta je zbolela na kostni jetiki in se zaman zdravila na raznih klinikah. Leta 1961 je prišla v Lurd in se pri votlini nenadoma začutila bolje. Dne 28. aprila 1961 je zdravnik prof. Michel-Marie Salmon podpisal izjavo, da je zdrava. Zdravniški urad pa je počakal še dve leti in sedaj potrdil, da je bolnica še vedno pri najboljšem zdravju in da se njeno ozdravljenje ne more pripisovati naravnim silam.

NOVA BEATIFIKACIJA

V nedeljo, 3. novembra, je sv. oče Pavel VI. v cerkvi sv. Petra proglasil k blaženim Leonarda Murialda, ustanovitelja turinške družbe sv. Jožefa, ki ima svoje zavode v raznih delih sveta, med njimi tudi v Argentini. Novi blaženi je bil rojen l. 1828, umrl pa je l. 1900. Deloval je med zapuščeno mladino in ubogimi.

S svojim gojencem Džonom je imel Peter Pavel mnogo truda, a tudi dovolj uspehov. Oče je bil ponosen na učitelja in ga je večkrat zagotavljal svoje naklonjenosti. Gospodična Ana Marija pa, ki je bila prve tedne neskončno ljubezniva s Petrom, je začela postajati drugačna, skoraj nevljudna in neprijazna. Zastonj je ugibal Peter Pavel, s čim se ji je zameril, kaj bi utegnilo biti pravi vzrok njeni spremembi. Peter ni niti slutil. Bil je mlad in premalo vešč ženskemu srcu. Zato pa je skušal biti do dekleta še obzirnejši, še ljubeznivejši in jo skoraj solzan vprašal, s čim se ji je zameril, da ne prihaja več k uram, ko delata z Džonom. Deklica je molčala in pustila mladeniča v nejsnem. Potem pa je opazil, da je dekličine odljudnost nekak strah pred njim, da pa mu je sicer še vedno naklonjena. Zdaj je z nekakim bridkim občutjem užival njene male usluge in ljubeznivosti. Prišli pa so spet trenutki, da je deklica ob njem in Džonu postala otroško vedra. Le zelo redki so bili taki trenutki in minili so, kakor bi odrezal.

Medtem pa so minevali meseci, zima je prešla, burja se je bila umirila, upati je bilo, da se vsak dan pripelje ladja od Reke in pojde naprej po Adriji.

Nekega vedrega dne je bil Peter Pavel z deklico na vrtu nad morjem. Džono si je dal opraviti s čolnom ob obali. Peter in deklica sta gledala molče za njim. Tedaj je rekel Peter Pavel:

„Dolgočasen človek sem, gospodična.“

„Zakaj?“ je vprašala.

„Moje obnašanje in moje besede so kmetovske. O, saj čutim, da nisem za Vašo milo in ljubko družbo.“

„Kaj govorite!“ je vzkliknila deklica. „Nikoli še nisem videla mladega človeka, ki bi bli tako dostojen, kot ste Vi.“

IVAN PREGELJ:



ODISEJ IZ KOMENDE

„O, saj jih malo poznate,“ se je namsmehnil bogoslovec in dejal toplo:

„Gospodična, toliko dobrega sem doživel v Vaši hiši. Od prve ure pa do danes Vas občutim hvaležno, da ste mi Navzíkaja.“

Deklici je lice živahno zardelo, toplo je rekla: „Torej hočete biti senjski Odisej? Pa jaz vendar nisem kraljična.“

„Po svoji duši in dobroti ste celo kraljica,“ je dejal Peter vedro. Tisti čas je prišel Džono in modro gledal nekaj trenutkov sestro in učitelja. Potem je pristopil naglo, združil njiju roki in zaklical otroško, nagajivo:

„Tako-le, zdaj sta pa kakor ženin in nevesta.“

„Hudoba ti!“ je zardela deklica in potegnila roko iz Petrove, ki je prebledel in rekel resno:

„Džono, to so grde, grde šale!...“

Tisti trenutek je spoznal dušo svoje mile znanke in se mu je porodil hiter odlok:

„Ljubi me. Zdaj moram iz hiše!“

Molče sta šla Peter in Ana Marija z vrta v stanovanje.

Nekaj dni zatem sta spet sedela na vrtu. Peter je bil dal Džonu nalogo iz računstva. Pazil ga je, da bi računil prav, mali dečko pa je bil razmišljen in je pogledaval čez papir na morje; a delal je resen obraz, kakor da strašno napeto misli. Kar je zaklical:

„Evo, ladja!“

Ponosna benečanska galera se je zibalala daleč zunaj na morju. Petru je nehote zaigrala barva v obraz in je vprašal zmeden:

„Ali je moja?“

Deklica se je dvignila in zasenčila oči. Nato je rekla tiho:

„Zares, to je Vaša ladja.“

„Deo gratias,“ je zamrmral Peter. Ko pa se je ozrl po deklici, je ni več videl. Nekaj ur pozneje pa mu je povedal Džono:

„Sestra je prej jokala. Veste li, čemu? Zараđi ladje, ki je prišla po Vas.“

„A ti,“ se je silil veselega Peter, „ti pa se veseliš, kaj ne?“

„Z Vami,“ je odvrnil živi deček...

Potem so spet vsi trije gledali na ladjo, ki je pristala. Zandonatti sam, ki je pristopil k njim, je potrdil, da ta ladja gotovo odpluje na Malto. Deklica je ob njegovih besedah kakor omahnila in se ujela za rožni grm. Zreli cvetovi so se osuli, njeno roko pa je ranilo trnje.

„Neroda!“ je vzkliknil Džono in prijel sestro za okrvavelo roko. Vprašal je:

„Boli?“

„Boli!“ je odvrnila deklica tiho...

Gospod Zandonatti je spoznal že davno srčno tajnost svoje hčere. Ker jo je zelo ljubil, ga ni malo skrbela hčerina bolelost. A šele zdaj, ko je imel pričakovati vsak dan, da ga Peter zapusti, se je odločil, da bo govoril ž njim. Poklical je svojega domačega učitelja k sebi in rekel:

„Govoril bom naravnost kakor svojemu človeku. Pošten fant ste; ne Vi meni, jaz sem Vam dolžnik in odškodoval Vas bom. Dal Vam bom priporočilno pismo za gospoda komendantorja.“

Peter se mu je zahvalil. Oni je molčal, nato je rekel: „To se pravi, če res hočete potovati na Malto.“

„Hočem,“ je odvrnil Peter.

„Prav,“ je rekel Zandonatti in poklašljaj v zadregi. Nato je govoril: „Lep stan je duhovski stan. Pa so tudi drugi stanovi in tudi v drugih ostane človek lahko dober in pošten. O Vas sem prepričan, da bi v vsakem stanu živeli zgledno, modro in delavno. O, nič ne majajte z glavo. Prav tak izboren gospodar bi bili, kakor ste bili kot domači učitelj. Saj sem videl sam, saj sem se prepričal, kako vestno ste sestavili pregled o mojih gospodarskih razmerah.“

Zopet se je odkašljaj, nato pa je rekel hitro in burno: „Lejte, to sem hotel reči. Hčer imam, zelo jo ljubim. Opazili ste morda, da Vam je naklonjena. Jaz pa vem, da še več. Dekle Vas ljubi. In jaz, jaz... jaz Vam jo dam za ženo, če le hočete. To sem hotel reči, zdaj veste. Amen!“

Potne kaplje so pokrile možu čelo. Bil je v strašni zadregi. Peter Pavel je zardel. Nato je segel po Zandonattijevo roko in jo poljubil molče.

„Torej velja,“ je vzkliknil vedro komisar. „Gospod Peter, ali mi hočete biti zet.“

Peter je izpustil njegovo roko in zbledel: „Gospod, ne morem sprejeti Vaše dobrote; moja pot je na Malto. A Vi mene sodite. Ime Vaše ljubke hčerke mi bo ostalo sveto. Verjemite mi. Neskončno trpim, da sem povod njene-ga srčnega nepokoja. Za Boga, gospod moj dobrotnik, umejte me prav, saj nočem biti nehvaležen, a drugače delati ne morem. Obljubil sem se Bogu.“ Polile so ga solze. Zandonatti ga je zdaj začel tolažiti, dasi se je njemu same-mu trgalo srce v prsih. Nato pa je planil kvišku in zaklical:

„Ana Marija!“

Prišla je, pristopila vsa bleda. Oče jo je prijel za roko in dejal: „Ana Marija, moja dobra hči. Po svoji materi si podedovala kri slavnih junakov, ki so s smehom na ustnicah nrlili pod turškimi meči. Tvoj ded je bil slavni škof Peršič. Moja ljuba hčerka, kaj ne, da čutiš tudi ti to kri junaka Peršiča in boš vse prenesla, kar pošlje Bog?“

„Bom, oče!“ je rekla deklica tiho.

Tedaj je oče združil njeno roko s Petrovo in dejal:

„Tako torej! Glej, zdaj si segla gospodu Petru Pavlu v roko. Peter Pavel jutri odpotuje. Ne zameri mu, zvest je svojemu Bogu in hoče ostati zvest.“

„Spoštujem ga!“ je zašepetala deklica in solzna pogledala mladeniču v obraz. Njena roka je drhtela v njegovi.

„Svet mi bo spomin na Vas!“ je rekel Peter in ji poljubil prste.

Drugo jutro se je ukrcal s priporočilnim Zandonattijevim pismom. Isti dan je poslal Zandonatti svojo hčer na Reko, da bi laže pozabila bridkost svoje lepe mladosti...

Peter je srečno priplul na Malto in izstopil. Prenočil je v nekem hospicju blizu samostana malteških vitezov. Vstal je rano in šel k maši. Molil je vneto,

poln nestrpnosti in strahu. Nato se je zglašil, da bi rad h komendatorju Petru Jakobu. Nič kaj sitnosti mu niso delali; samo čakati je moral dolgo. Ko so mu odprli za sprejem, je začutil, da se mu tresejo noge, in je mislil: „Moj Bog! Zdaj me vodi in čuvaj! Daj mi, da bo gospod milostljiv z menoj in se mu ne zamerim s svojo nerodnostjo.“

Blesk sijajne sobane je bogoslovca prvi trenutek popolnoma oslepil. Težka preproga, ki je ležala na marmornatem tlaku, je dušila njegove korake. Obstal je sredi sobe. Droban, hudo star redovnik se je dvignil nekod izza zavese pri oknu in mu stopil nasproti.

„Bogoslovec Peter Pavel Glavar išče presvetlega gospoda komendatorja Petra Jakoba Testaferrato,“ je dejal Peter in se sklonil k roki starega redovnika, da bi mu poljubil dragoceni prstan na prstancu.

Oni je blagohotno prikimal in vprašal:

„Kako ste rekli, kaj želite?“

„Imam prošnjo in pisma za presvetlega gospoda komendatorja Petra Jakoba —“

Tedaj je onemu preletela obličje nekaka senca in je vzkliknil:

„Pa zakaj so Vas privedli meni? Jaz vendar nisem komendator Peter Jakob Testaferrato.“

„Presvetli,“ je dejal Peter Pavel, „sreča mojega življenja je v rokah gospoda komendatorja. O, blagovolite ga poklicati, da bom govoril ž njim.“

„Kaj pa zahtevate? Komendator Peter Jakob Testaferrato se mudi v Ascoliju. Da, v Ascoliju, kjer ima družinske posle. Kaj nič ne veste, da je odpotoval od tu že pred štirimi tedni?“

„Pa kdaj se vrne?“ je vprašal ledeno Peter Pavel.

„Peter Jakob se na Malto morda ne vrne nekaj let nič več,“ je odvrnil stari redovnik in se obrnil kakor vznejevoljen vstran.

„Ascoli!“ je zastokal Peter in se opotekel iz sobe...

X. V ASCOLI

Peter Pavel je prešel hospic, kjer je prenočil, ne da bi vedel kdaj. Šel je v smeri proti morju; topo je mislil sam vase, tako, kakor da tone v nekakem žalostnem snu. Vse je videl in se vendar ni zavedal poedinega. Malta — Ascoli! Strašna pot. Pa kako priti z otoka? Kje in kdaj odpluje ladja? In če odpluje, kje vzeti denar za pot? O, o, o! To je strašna skala, kdo jo bo odvalil! To mu jo je sam hudič zavalil na pot. Polagoma se mu je začelo dagniti v glavi in se je ozrl krog sebe. Za njim je bilo ostalo mogočno zidovje viteške naselbine, pred njim je ležala morska ravan. Obala je bila pusta in praz-

na, samo nekaj ribiških čolnov se je zibalo na morju zunaj ob bregu. Peter je dvignil glavo. Trije galebi so se podili na sever.

„O, da imam peroti!“ je pomislil bogoslovec. Obenem se je domislil vse tiste sladke sreče, ki jo je bil doživel v Senju, in solze so mu hotele zaliti grlo. Glas poldanskega zvona je jeknil iz mesta. Bogoslovec je snel pokrivalo in molil gologlav v žarkem južnem soncu. In ko je molil, je hotelo vzrasti neko tiho upanje v njem in nova moč. S krčevitostjo vsevernega je ponavljal stavek, ki ga je bil že tolikokrat obodrilo: „Fiat voluntas Tua — Dein Wille geschehe!“

Šel je ob obali navzdol in prišel pred nekako kolibo, iz katere je dišalo po pečenih ribah, kisu in vinu. Šum človeških glasov je udarjal iz notranjosti. Peter Pavel je razumel, da so notri ljudje, ki igrajo staro igro „moro“. Jasno je slišal udarce na mizo in glasne vzklike:

BESEDA OB NOVEM LETNIKU

Med nami je nov letnik: enointrideseti po številu in s prilogo „Božje stezice“.

Kot v preteklem letu, tako bo tudi letos, če Bog da, „Duhovno življenje“ redno izhajalo. Na 880 straneh bo vsem prineslo veliko bogatega branja. Spremljalo bo glavne svetovne dogodke, reševalo bo zamotana življenjska vprašanja, kazalo bo pot in razgled po svetu in v domovino. „Božje stezice“ pa bodo najboljši učitelj našim otrokom.

Cena reviji po svetu bo ista kot doslej, le za Južno Ameriko smo primorani, zaradi stalne dražitve, dvigniti jo na 650 pesov. Prepričani smo, da boste vsi to razumeli in naročnino čimprej poravnali, po možnosti do 26. januarja, naše letne prireditve.

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutoia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn,
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
650 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstralijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Srečno novo leto	1
Človek v času in večnosti	2
Kdaj je bil Jezus rojen?	2
Cerkev ob času koncila	8
Kaj pravite?	11
Moda in morala	12
Zanimivosti	17
Zakon — sredstvo posvečenja	18
Za kaj bomo molili ta mesec?	21
Državnik	22
Pota slovenske mladine	24
Zborna sveta maša	30
Podrti viharnik	33
Smešnice	37
Upanje — nepoznana ali vsaj pozabljena	38
krepost	38
Pavel VI. je govoril	40
V leningradskem brezbožnem muzeju	42
Od doma	48
Primorske vesti	50
Vpliv umetnosti na vero Slovencev	52
Med nami	54
Pet minutno razmišljanje	58
Odisej iz Komende	60
Beseda ob novem letniku	63

LETO XXXI.

štev. 1

JANUAR 1964

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires



*Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru je gotovo eden
izmed najlepših krajev zasnežene Slovenije*

